

Relats de pandèmia

*Les bombolles ja no eren de
sabó i les onades no naixien en
el Mediterrani*

Relats de pandèmia

*Les bombolles ja no eren de
sabó i les onades no naixien en
el Mediterrani*

Barcelona, 2021

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

© 2021 de les autores i dels autors

Coordinador:

Víctor Panicello

Edita:

Departament de Salut

Disseny:

Palli:disseny

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística

Assessorament editorial:

Oficina de Comunicació

Índex

- 9 Pròleg
- 10 **Imma Cervós**
Les claus de l'èxit
- 12 **Cristina Company Fontané**
Enyorar la paperassa
- 14 **Anna Mompart, Xavier Rosean, Lourdes Riart, Joan Ustrell,
Anna Puigdefàbregas, Jaume Gabriel**
El conte del llop
- 16 **Teresa Milà i Beà**
Veterinaris al peu del canó
- 18 **Miriam Merino Rojo**
La Penya Covid
- 20 **Carlota Nou Plana**
Comptar els dies
- 22 **Josep Zugasti Ramon**
Acceleració sense frens
- 24 **Mercè Bieto Masip**
Un bany de realitat
- 26 **Susana López Ribao**
Grans canvis, grans reptes
- 28 **Marta Marinelló**
Bombolles... de sabó
- 30 **Belén González Garrido**
Pel·lícules de zombis
- 31 **Lidia Domingo Ferrer**
El luxe de les petites coses

- 33 **María Esther Sebastián Quirant**
Donar exemple
- 35 **Adriana Freitas, Anna Puigdefràbregas, Joel Pujol, Sílvia Zaragoza**
L'aprenentatge continu
- 37 **Teresa Hernandez Jover**
Treball comunitari
- 39 **Maria Teresa Samper**
Silenci
- 41 **Isidre Ferran Allué**
Solucionar les incidències
- 44 **Puri Molina Puyo**
L'altra banda de la mitjanit
- 47 **Esteve Saltó Cerezuela**
Noves formes d'organització
- 50 **Pilar Bach/Glòria Mirada**
Estrès acumulat
- 51 **Jacinto Galvan**
Bons companys
- 53 **Agathe León**
Tots els dies i a totes hores
- 54 **Cristina Mañé Rovira**
No pot ser real
- 56 **Àngel Guerrero**
En primera línia
- 58 **Manel Morente López**
Reparacions urgents
- 59 **Teresa Tost i Vilanova**
Contacte humà

- 60 **Moisès Ruiz Domínguez**
Els programes
- 62 **Mario Sánchez Baeza**
Por de tocar
- 63 **Constança Albertí**
Tothom és necessari
- 65 **Carles Mundet Sucarrats**
Connexions
- 68 **Victòria Salvadó Pascual**
Treure la pols als apunts
- 70 **Victòria Rios Enrich**
Un gran orgull
- 71 **Mónica Serrano Roman**
Totes som salut pública
- 74 **Ramona Garcia-Macià**
Mirant els ulls
- 77 **M. Antonia Brualla Gimenez**
Memòria d'un somni
- 79 **Francesc Xavier Vilosa I Sanchez**
Buscar l'equilibri
- 80 **Anna Esteve**
Salut hi haigue!
- 83 **Myriam Quiñoá Salanova**
Recosir l'equip
- 85 **Mª Carme Coldeforns Oller**
Teixir una xarxa

Pròleg

Em plau presentar aquesta publicació, *Relats de pandèmia*, que recull l'experiència professional i la vivència personal de diferents professionals del Departament de Salut en el període corresponent a la pandèmia de la COVID-19.

És indubtable que la pandèmia ha suposat un embat terrible i un gran repte per als sistemes i les administracions sanitàries de tots els països del món. Segurament, als països occidentals, és el desafiament més gran que hem hagut d'afrontar, de forma sobtada i sostinguda, en les últimes dècades.

Especialment durant els primers mesos de la pandèmia, quan els efectes van ser més devastadors i les dificultats més notòries, tots vam viure moments d'especial intensitat i, fins i tot, d'emotivitat, que ens van marcar de manera íntima. Alguns d'aquests relats parlen de vèncer pors, de superar experiències dures, fins i tot, d'experimentar solitud. Però també parlen d'ajudar persones encara més atemorides, d'emprendre accions en temps rècord, d'establir vincles per treballar de manera més efectiva. Ens parlen, en definitiva, de professionalitat.

Cada professional del Departament de Salut i del sistema sanitari, des de la seva parcel·la de responsabilitat, ha viscut una part d'una realitat especialment difícil i complexa i ha pogut fer la seva aportació personal a l'hora de donar resposta a un repte immens i col·lectiu.

Aquesta publicació recull el relat que, d'aquests moments, n'han fet diferents persones. Té el gran valor de néixer de la realitat pròpia de cadascun d'aquests professionals. És, doncs, el testimoni d'unes vivències i d'un treball que han ajudat la societat a afrontar millor la pandèmia.

Felicito, per tant, els participants per haver volgut expressar i fer pública aquesta mirada personal i, alhora, els agraeixo, igual que a tots els professionals del sistema de salut, la seva feina i implicació al llarg de la pandèmia.

Josep Maria Argimon i Pallàs
Conseller de Salut

Les claus de l'èxit

Fa poc més d'un any, ens vam trobar, de cop i volta, en un món paralytitzat i congelat. Després de les primeres notícies d'alguns casos puntuals d'infectats per coronavirus, ens adonem que l'epicentre de la pandèmia s'havia traslladat a la porta de casa nostra i les primeres mesures de tancament es fan a la conca d'Òdena. Tot alhora, sense marge de maniobra, ni coneixement de l'abisme que teníem al davant: decret d'alarma, confinament domiciliari, teletreball... i totes les mirades cap el Servei de Vigilància Epidemiològica. Després de la sorpresa, van arribar els dubtes i, després, la presa de decisions. Estàvem davant d'una crisi sanitària sense precedents, en xoc social per la tragèdia en les residències, les defuncions diàries sense tenir temps d'assumir el dol, el col·lapse del sistema sanitari i també el de la xarxa de vigilància i control d'alertes del sistema de salut pública.

Va ser el moment d'evitar la paràlisi i des de la subdirecció vam tenir clar que el repte només el podíem afrontar amb treball en equip. El desafiament va ser convertir el fràgil Servei de Vigilància Epidemiològica en una subdirecció al servei de la vigilància epidemiològica. Imprescindibles, tant l'aptitud com l'actitud, el factor humà i tècnic dels professionals per analitzar i esbrinar què passava i què podíem aportar cadascú de nosaltres, reconvertint les funcions dels treballadors públics, d'un dia per l'altre.

Com és habitual, en salut pública, necessitàvem dades, fer-ne l'anàlisi, valorar hipòtesis i determinar decisions. Era prioritari fer el seguiment i control de cada brot que ens atordia, ara en una residència, ara en una altra. Totes i tots vam remar en una sola direcció, el treball en equip, pel nou equip, era la llum que ens aportava força i claredat.

D'avui per demà s'imposà la necessitat irrevocable de passar al teletreball. Aprentatge en línia i plena disposició de tots els tècnics en un esforç accelerat per aportar i ajudar. Les jornades de treball es converteixen en dies inacabables. Els dies s'encadenen, sense reconèixer ni festius ni el merescut descans setmanal. Les setmanes engoleixen, els mesos no tenen aturador i tenim consciència del pas de l'any.

Es van establir aprenentatges, dinàmiques i eines noves, un entorn canviant i desconegut. L'esforç va ser titànic i la resposta dels professionals va superar amb escreix el tsunami pandèmic. Clarament, les dificultats ens van fer més forts, la prioritització ens va permetre avançar i continuar endavant amb el compromís dels professionals viu i enèrgic fins avui dia. La diversitat va permetre especialitzar el talent intern i assegurar la resposta des de salut pública. Destaco el treball en equip i el factor humà, front office de la lluita en la pandèmia. L'exemplaritat dels treballadors públics, la fidelitat a l'organització i a la societat com eix vertebrador de l'esforç continuat, silent i ininterromput per abordar cada nou repte que anava sorgint.

Ara, a un any vista, queda una forta petjada emocional, el record de les vides perdudes, el dol no plorat, el coneixement accelerat i, també, el cansament acumulat. I la petjada de la força del treball en equip, tant internament com amb tota la xarxa assistencial i hospitalària, benestar social, món local, ONG i tots els ens que s'han sumat a la lluita contra la COVID-19.

En l'àmbit intern, el clam és la necessària inversió en eines i sistemes digitals, la incorporació de nous perfils professionals i la transformació de la salut pública del segle XXI. La COVID-19 accentua la necessitat d'aconseguir una promoció de la salut efectiva. Ens brinda l'oportunitat de crear una societat i un model sanitari que es mogui al voltant de la protecció de la salut de la població i de la promoció d'hàbits saludables. També de la prevenció com a eina per mantenir societats sanes i fortes. La vigilància per poder avançar-nos i preparar-nos pels nous reptes sanitaris i planetaris, posant l'accelerador en el compliment d'objectius de desenvolupament sostenible.

I amb la perspectiva d'aquest any, la satisfacció de la dimensió de la dinàmica organitzativa, l'ètica, la fidelitat i el factor humà dels treballadors públics per modular els esforços en cada moment viscut.

*...I, sobretot, no oblidis que el teu temps
és aquest temps que t'ha tocat viure;
no un altre, i no en desertis,
orgullós o covard, quan et sentis cridat...*

Miquel Martí i Pol

Cristina Company Fontané

Subdirecció General de Recursos Econòmics i Contractació

- Servei de Gestió Econòmica

Enyorar la paperassa

Per a nosaltres, tot va començar aquell divendres de març en què ens acomiadàvem desitjant-nos bon cap de setmana. Amb un somriure mig forçat, no veiem clar que la tornada fos el dilluns següent. Ens van comunicar que estiguéssim atentes, el diumenge, perquè ens donarien instruccions per al dilluns. El comunicat no es va fer esperar, no podríem anar a treballar fins a nou avís. Però el que no sabíem era quant duraria. I aquí estem, un any després, normalitzant allò que semblava que no ens estava passant a nosaltres.

Recordo els primers dies d'estar a casa i la meva ansietat per no poder fer la meva feina, ni ajudar en res més que no fos estar pendent del telèfon per si, la persona que tenia accés a la plataforma de treball, necessitava la meva ajuda. Tan aviat com ens van anar avisant per recollir els ordinadors ja vam veure que això no seria cosa d'un mes. Tot es complicava, anaves sabent més i més casos i cada vegada eren més coneguts.

Tot em feia por. Per decomptat, el virus m'atemoria però també em feia tremolar la feina. En el meu cas i fins aquell dia, tot el treball de la meva unitat es presentava en paper. Tot imprès i en portasignatures o dossiers per anar amunt i avall. I vam haver d'aprendre a treballar sense el suport paper i amb tot guardat en unes carpetes que no podia tocar, dins d'un petit ordinador. Els primers dies patia per si perdia la informació i per si se m'oblidava de fer alguna cosa important. Però ben aviat tots ens vàrem sorprendre de la ràpida adaptació a la nova forma de treballar. Les reunions amb Teams són genials i fins i tot hem celebrat esdeveniments a través d'aquestes vídeo trucades: una jubilació, el Nadal...

Les llibretes de notes eren plenes en un no res, demanava per anar a imprimir fulls per quadrar els comptes del Departament al Pavelló Ave Maria, feia anotacions a tot arreu... Però en poc temps, aquest neguit va quedar en una anècdota. Allò que havíem sentit comentar per a les persones que es traslladaven al Districte Administratiu de la Zona Franca, i que ens semblava molt llunyà, havia arribat de cop i per quedar-se. El teletreball es va instaurar a les nostres vides.

Ara, passat ja un any des d'aquell dia que no oblidarem, he de dir que no enyoro per res els papers, que ja no necessito fotocòpies i que m'agrada poder mirar al cel des de la finestra del meu despatxet de casa.

La meua vida ha canviat substancialment en gairebé tots els àmbits. A nivell personal he hagut de deixar de fer moltes coses i adaptar-ne d'altres al format telemàtic. Crec que ja he fet recitals i he assistit a presentacions de llibres per totes les plataformes digitals que circulen: Zoom, Jitsi, Google Meet, Instagram Live, Facebook Live, Whatsapp vídeo... Això, que al principi em provocava estrès, ja s'ha convertit en part de la meua quotidianitat. I tot i que perds el contacte físic directe, he de dir que té una cosa molt positiva i és que pots acabar una trobada i al cap de dos minuts ser en una altra, i això em permet fer més coses que abans.

Pel que fa a la feina, el canvi més gran ha estat el temps que la meua vida guanya cada dia des que teletreballo. Sempre havia treballat al pavelló Ave Maria de la Maternitat, i el tinc a cinc minuts de casa caminant. Però fa quatre anys van traslladar la meua unitat al Poble Nou. Això em va suposar haver de llevar-me a quarts de sis del matí i tornar a casa passades les quatre de la tarda. Ara em puc llevar a les set i sempre soc la primera a connectar-me. I, la veritat, no trobo a faltar gens la sociabilitat de l'ambient de treball. Potser són els anys. Ara crec que faig més feina i més concentrada.

Només queda esperar que ben aviat acabi aquest malson i puguem seguir teletreballant voluntàriament, amb algun dia de forma presencial.

**Anna Mompart, Xavier Rosean, Lourdes Riart,
Joan Ustrell, Anna Puigdefàbregas, Jaume Gabriel**

Subdirecció General de la Cartera de Serveis i del Mapa Sanitari

El conte del llop

L'arribada de la pandèmia de COVID-19 a Catalunya va ser com el conte del llop, estàvem avisats del perill però no el vam veure venir. Vam actuar com a incrèduls, perquè la Xina està molt lluny i no pensàvem que un virus pogués fer trontollar el sistema sanitari i social. I quan va arribar, el govern del l'Estat espanyol va seguir dues d'estratègies: declarar l'estat d'alarma i concentrar les competències de salut pública en el Ministeri de Sanitat. El Departament de Salut va centrar-se a garantir l'atenció sanitària, informar la població i disposar de dades per al seguiment. En pocs dies, la velocitat de transmissió va fer evident que resseguir els contactes de les persones diagnosticades no era suficient i que calia posar en marxa un sistema únic d'informació, a partir dels registres habituals, per oferir dades obertes als professionals de la gestió sanitària i la recerca, i a la ciutadania.

D'una trucada de telèfon del César Velasco, director de l'AQUAS, va sorgir la posada en marxa del registre de defuncions de COVID-19 a Catalunya. Ens demanaven les dades de persones mortes per COVID-19. No les sabíem. D'una banda, el Registre de Mortalitat de Catalunya (RMC), tant pel retard en la publicació com pel tancament de les oficines del registre civil, no disposava de dades actualitzades. D'una altra, els CMBD només compten les defuncions esdevingudes en centres hospitalaris i no incorporen les que es produïen en residències, domicilis, etc. Calien dades immediates i exhaustives que no teníem. En aquell moment, recordant les fonts de la demografia històrica, vaig proposar-li al director de l'AQUAS adreçar-nos a les empreses de serveis funeraris. La seva resposta va ser: fes-ho!

Amb el Xevi Rosean i la Lourdes Riart, companys de la subdirecció, ens vam llençar a internet per llistar les empreses de serveis funeraris, cercar els telèfons i trucar-les, una a una, i exposar-los la nostra demanda. Paral·lelament pensàvem en què havíem de recollir i com ho havíem de fer. No trobàvem precedents i, reconeixent el moment extraordinari que vivien aquestes empreses, calien propostes fàcils. Vam definir els criteris de defunció per COVID-19, les variables i les seves categories (no més de les necessàries, ni menys de les indispensables). I, amb el suport del Joan Ustrell, vam elaborar

una plantilla per facilitar la recollida diària de dades, així com un sistema de validació i transferència a la base de dades única de la COVID-19. Tot i la rapidesa en la presa de decisions i les inseguretats, l'experiència i el sentit comú van reeixir, com demostra la coincidència dels nostres criteris amb els publicats un mes més tard per l'OMS.

El més grat de la posada en marxa i manteniment d'aquest registre han estat les relacions afables i fluïdes amb els i les professionals d'aquestes empreses i amb l'Associació d'Empreses de Serveis Funeraris de Catalunya. Malgrat les dificultats del moment (no disposaven de material de protecció per als treballadors, ni de proves de detecció, ni de prou taüts, les incineradores no donaven l'abast, els serveis i el tracte amb els familiars era complicat...) i encara sense cap normativa que en regulés la col·laboració, el 26 de març ja van començar a declarar defuncions.

Vam donar suport individualitzat a moltes empreses que entenien la necessitat i hi volien participar però estaven desbordades. Recordem, especialment, en Jaume Gabriel, el responsable de la Funerària Anoia, el primer territori confinat de Catalunya, sobrepassat per la sobrecàrrega de feina i pel risc de contagi. L'Anna Puigdefàbregas, responsable de l'RMC, va revisar els certificats de defunció d'aquesta funerària, classificant les defuncions per o amb probable i positiu COVID-19 i defuncions no COVID-19.

Van ser dies frenètics, trucant a les empreses, que tot sovint comunicaven, i responent trucades a qualsevol hora del dia; cercant informació per saber què es feia en altres països, que no trobàvem; comparant les dades publicades, que no quadraven... Però amb la satisfacció de sentir-nos útils, de contribuir en la creació d'aquest sistema d'informació que havia d'aportar coneixements per a la presa de decisió.

Tots els dubtes, moments d'angoixa i d'inseguretat i nits d'insomni van ser totalment compensats per les relacions humanes. Va ser extraordinari el treball en equip amb els companys del Departament de Salut i excepcional la resposta de les empreses de serveis funeraris.

Actualment, aquestes empreses continuen enviant informació diàriament. I també cada dia, de manera ininterrompuda, nosaltres la validem, l'abocuem a la base de dades i fem un breu informe per poder fer el seguiment de la mortalitat i la letalitat per COVID-19. Si aquesta feina ha servit per millorar la resposta del sistema sanitari davant la pandèmia, ja ens sentim recompensades.

Teresa Milà i Beà

Subdirecció Regional a Lleida, Alt Pirineu i Aran

- Servei de Salut Pública a Lleida i Alt Pirineu i Aran

Veterinaris al peu del canó

Els escorxadors són les indústries que obtenen productes alimentaris a partir d'animals vius. És un punt de la cadena alimentària molt important, en volum i transcendència, i molt controlat, tant per protegir la salut humana i animal com el benestar dels animals. Els veterinaris d'escorxador són agents de l'autoritat que treballen in situ als establiments i són un servei essencial perquè els seus dictàmens determinen la destinació o no de la carn per al consum humà.

El 13 de març, amb les notícies que s'avançaven del confinament, vam passar uns moments de gran incertesa. Alguns de nosaltres estàvem treballant, altres començaven en unes hores, altres havien de matinar, altres no dormirien... perquè als escorxadors es treballa les 24 hores. Era evident que el confinament no ens incloïa, perquè les empreses alimentàries no aturaven l'activitat en ser un servei essencial. Tot i així, calia fer-se la idea, vèncer les pors, adaptar-se als canvis, tenir molta imaginació, ganes i flexibilitat, i calia organitzar la família i la llar, afectades també per un gran trasbals d'horaris i canvis d'activitat.

Es van organitzar les tasques i els horaris de forma que només realitzàvem els controls mínims per garantir l'aptitud de les carns, o sigui, realitzàvem les inspeccions ante i post mortem i aparcàvem, de moment, els programes de vigilància, avaluacions de procediments i auditories. Alguns companys, per motius de risc per la salut, es van haver d'absentar del lloc de treball, motiu pel qual van entrar substituïts, que van fer un gran esforç per aprendre, de forma ràpida, en aquest escenari tan complex. Ens van anar adaptant les eines, especialment les informàtiques, per establir sistemes de comunicació i reunió, cosa que va fer que les mancances de recursos de les oficines dels escorxadors es fessin encara més evidents.

El 14 de març, el fet d'arribar a l'escorxador va ser la primera barrera a superar: els carrers i les carreteres buides, la incertesa, les notícies i el document de mobilitat a la cartera. Un cop a l'escorxador: els controls d'entrada, la desinfecció de mans i calçat, les distàncies i els EPI. La paraula EPI per a

nosaltres és coneguda, sempre n'hem dut per treballar; però crec que mai li havíem donat tanta importància com ara. Els nostres equips habituals s'havien d'ampliar amb les mascaretes, aquest va ser el punt que va costar més de solucionar perquè no se'n trobaven. Bates, gorros, peücs, pantalons i guants en teníem, els necessaris per poder treballar, però vista l'escassetat que tenien els sanitaris de primera línia, vam arregar allò que no ens era estrictament necessari per fer-los-ho arribar. I un cop acabada la jornada, tornar cap a casa i intentar no entrar-hi res contaminat: deixar la roba al garatge o a l'escala, canviar-nos de calçat, directes a la dutxa, rentadores de 65 °C...

Els veterinaris d'escorxador han estat al peu del canó durant tota la crisi pandèmica, com també ho estan els 365 dies de l'any. Jo, com a responsable d'escorxador, vaig haver de teletreballar durant el primer període de confinament. Tot i l'adaptació telemàtica i d'espai que vaig haver de fer, el més dur va estar veure que els companys, a qui coordinava, estaven exposats a un perill molt desconegut i incert i jo em trobava en un entorn més segur.

Els veterinaris i veterinàries d'escorxador no van deixar d'assistir als escorxadors durant els moments més complicats de la pandèmia, complint amb la seva responsabilitat per protegir la salut dels consumidors. Ells són alguns dels actors que van participar, activament, en la transformació i adaptació dels entorns laborals a la contingència davant la COVID-19 i, en darrera instància, a protegir la salut de la població. Només em resta dir-los: gràcies companys i companyes.

Miriam Merino Rojo

Subdirecció General d'Organització i Serveis

- Servei de Serveis Generals

La Peña Covid

Ha estat difícil per a mi trobar la manera d'explicar com vaig viure l'esclat de la pandèmia. Aquells moments, que mai no s'esborraran de la meva memòria, van marcar un punt d'inflexió en la meva història de vida. Formava part del que es coneix com a serveis essencials però no, no penseu que soc metgessa o infermera, soc d'un dels col·lectius que estem darrere les trinxeres, invisibles però importants, soc una de les telefonistes del Departament de Salut.

Érem poquíssims a l'edifici, així que vam fer pinya i entre alguns de nosaltres es va crear un vincle molt especial que mai, res ni ningú podrà trencar. Ens vàrem autodenominar la Peña Covid. Tots estàvem en igualtat de condicions, havíem d'anar a treballar amb les nostres pors, el risc de contagiar-nos, veient com la ciutat semblava abandonada i sentint el silenci que imperava al Pavelló Ave Maria. Comentàvem com ens sorprenia aquell mutisme, acostumats al bullici diari del Departament i no sabíem com ens afectaria, ni si ens seria fàcil acostumar-nos al canvi quan tot hagués acabat i tornés la normalitat.

Durant un període de temps vaig haver d'estar sola a la centraleta i la majoria dels dies sortia de la feina completament saturada, amb la sensació de no saber ni on era, amb un pes insuportable a les espatlles i lluitant per no pensar en algunes de les trucades que m'havien tocat el cor... sí, desgraciadament vaig ser testimoni d'històries dramàtiques, de persones desesperades, d'èssers angoixats, d'altres enfurismats i de molts i molts moments que mai no havia imaginat. Alguns trucaven preocupats per saber si allò que sentien era un símptoma de COVID-19, altres demanaven que es marqués d'alguna manera les cases on vivien infectats, molts cridaven perquè no trobaven mascaretes enlloc, la majoria no sabia si podia o no anar a treballar o obrir la seva empresa, molts ploraven perquè no podien veure els seus éssers estimats i volien saber com estaven. De vegades, em sentia com si hagués de fer de psicòloga, de metge, de secretària, etc., tot davant de la desinformació més absoluta. Em va quedar palès que el sistema sanitari, en totes i cadascuna de les seves àrees, no estava preparat per fer front a aquella pandèmia, ni de bon tros.

També em queden bons records, puc afirmar que la nostra és una societat molt solidària, hi va haver infinitat de trucades de persones que, a títol personal o com empresa, oferien els seus serveis de manera desinteressada, tots estàvem patint el mateix i calia ajudar-nos, entendre'ns i estendre la mà per sortir-nos-en.

M'agradaria poder explicar moltes coses però no puc, diversos són els motius que em porten a no fer-ho, entre d'altres, que el meu mecanisme de defensa ha esborrat de la meva ment moltes coses i la meva ètica fa que no vulgui desvetllar converses privades de persones que, probablement, estaven vivint un dels pitjors moments de la seva vida.

Tan sols em queda dir que ratifico la feblesa i alhora la força de l'ésser humà per adaptar-se a tot allò que la vida ens té preparat i em demano no oblidar-ho mai per tal de seguir caminant i incorporant tot el que he après, valorant la qualitat humana de cadascú de nosaltres.

Carlota Nou Plana

*Subdirecció Regional a Lleida, Alt Pirineu i Aran
- Programes de Salut Pública al Segrià*

Comptar els dies

Em llevo d'hora, vull ser a la residència a les nou i tinc hora i mitja de trajecte. No he dormit massa però no tinc son. Noto els nervis a la panxa. Tinc temps abans de sortir de casa però no esmorzo, no tinc gana. Aprofito per buscar a Google com treure'm la bata i els guants, no és complicat però no sé si ho faré bé. Intento memoritzar els passos un a un, noto els nervis a la panxa i les mans fredes. Miro com es posa correctament una mascareta quirúrgica, la part blanca dins, la part blava fora. Repasso el full amb les recomanacions generals que l'UVE ha enviat als centres residencials, intento memoritzar-les. No sé res més, no tinc res més, només tinc aquest full; me l'enduc. Encara tinc temps però el temps no passa; marxo. El paisatge és bonic, em relaxo una mica, no noto els nervis a la panxa però sí les mans fredes. Provo de posar la ràdio, no em molesta, intento no pensar en res...

Aquestes són les sensacions que guardo de la primera visita que vaig fer a un centre residencial amb brot declarat. Vaig entrar amb la bata posada, la mascareta quirúrgica i el full de recomanacions generals a la mà. De la visita al centre en recordo l'esgotament de la responsable, els joves voluntaris esperant a la porta per donar un cop de mà, el desconcert dels treballadors, el caos general i la incertesa.

En aquella visita poc vaig poder aportar al centre, va ser una primera presa de contacte amb el virus i les seves devastadores conseqüències en l'àmbit residencial. Amb el pas de les visites vam anar adquirint coneixements i seguretat en les indicacions que donàvem i aquells nervis d'abans d'entrar als centres van anar desapareixent.

De manera recurrent, i sobretot a la nit, la por de contagiar els de casa tornava i de manera minuciosa repassava pas per pas els meus moviments pel centres intentant no trobar cap risc de contagi. Una altra de les coses que feia de manera inconscient era comptar els dies que havien passat des d'alguna visita en què la situació no estava controlada de manera que, si al cap d'una setmana no havia tingut cap símptoma compatible amb la COVID-19, estava salvada. Il·lusa de mi!

Tirant la vista enrere em quedo sorpresa de tot el que he viscut. A dia d'avui, prenc consciència i sento el que significava que en un informe descrivíssim que la situació no estava controlada. Evidentment, empatitzàvem amb els treballadors dels centres i en certa manera amb els residents, però jo prenia certa distància amb els sentiments que aquelles vivències em feien experimentar. Tot i havent estat a primera línia i haver sentit un nus a la gola molts dies, no em puc imaginar com ho van viure els treballadors i usuaris de les residències. Espero i desitjo haver-los-hi pogut donar un cop de mà en un moment tan delicat.

Josep Zugasti Ramon

Subdirecció General de Recursos Humans i Salut Laboral

- Prevenció de Riscos Laborals

Acceleració sense frens

Descriuria el primer impacte de la pandèmia, laboralment parlant, com la sensació d'accelerar un vehicle de 0 a 100 en qüestió d'un parell de segons i amb l'angoixa de no saber com frenar-lo. Un dia, encara treballaves en una organització imbuïda de rutines i rituals burocràtics del segle XIX i, l'endemà, se't requeria ser, però sobretot funcionar, com un mil·lenial expert en eines TIC, amb capacitat de resposta immediata i atenenent nous reptes i encàrrecs mai rebuts, amb l'agreujant que desconeixies fins quan s'allargaria aquella situació d'excepcionalitat.

No obstant això, assumies l'encàrrec amb passió, amb molta part autodidacte i sovint amb més voluntat que eficiència, sent molt conscient que estàvem vivint una situació extraordinària i que, malgrat les dificultats inicials, els empleats públics de la Generalitat vivíem en una mena de càpsula de comoditat i protecció laboral extra, en comparació amb molts col·lectius i ciutadans que patien amb extrema cruïda els efectes de la pandèmia.

De mica en mica, els recursos arriben i l'excepció es converteix en regla. Allò innovador ja no ho és tant i comences a adaptar-te a l'entorn pandèmic. Les relacions interpersonals canvien, la manera de comunicar-nos es transforma i, per damunt de tot, valora la importància del grup i la potència del teu cercle íntim, fonamentalment la teva família. Viure aïllats físicament els uns dels altres, renunciar a les abraçades, als petons, a les converses de sobretaula, configuren una nova realitat vital, però fonamentalment ens obliga, com a éssers humans, a renunciar de manera involuntària a la nostra vida anterior. També a desenvolupar competències emocionals que inicialment ens ajuden a sobreviure i, amb el temps i molts esforços, ens permeten més endavant readaptar-nos a una normalitat anormal.

L'aïllament físic impacta negativament en la nostra salut física i mental, però també ens en sortim i demostrem, com a espècie animal, que som capaços de superar límits que desconeixíem. Prenem consciència alhora de la nostra vulnerabilitat com a individus així com de la nostra capacitat autodestructora

com a espècie animal. Després de setmanes d'inactivitat humana, de confinament, la resta de la natura recobra el seu rol protagonista i descobrim meravellats com recupera el seu protagonisme en l'ecosistema natural, recuperant espais físics que l'home els ha arrabassat durant segles.

Les xifres de morts s'incorporen a les nostres converses diàries fins al punt de banalitzar-les i desnaturalitzar el sentit real del drama que acompanya cada defunció. Els estralls de la pandèmia s'estenen durant mesos i en aquesta època, la por, la inseguretat i l'angoixa ens paralitza com a ciutadans i ens dificulta enormement la nostra activitat professional. Hem de conviure amb les dificultats personals i familiars conjuntament amb les noves exigències laborals. Treballem en mode supervivència i contribuïm a lluitar, a aportar, cadascú des del nostre àmbit, allò que creiem que pot tenir un impacte beneficiós per al col·lectiu.

A tall de conclusió, voldria referir-me a la pandèmia com un tsunami que ha fet trontollar els meus esquemes personals i laborals però amb la que he incorporat uns aprenentatges que m'han permès desenvolupar la meva resiliència, esdevenir més fort i fonamentalment prioritzar més i millor aspectes fonamentals de la meva existència i dels meus éssers estimats, aplicant els principis del PAS: protegir, avisar i socórrer.

Mercè Bieto Masip

Subdirecció Regional de Salut Pública a Lleida, Alt Pirineu i Aran

Un bany de realitat

Per començar a escriure el relat viscut aquest últim any he volgut repassar la meua agenda. Aquesta és una mostra real del trencament que vaig tenir amb totes les tasques i projectes que aleshores estava duent a terme. Trobo cites, actes i reunions que no es van celebrar i el que més m'impacta són els bitllets de tren setmanals per anar a Barcelona.

Recordo l'últim comitè de direcció de la Secretaria de Salut Pública del dimecres 11 de març. Tot just després del comitè em comuniquen que a una reunió que vaig assistir el 5 de març hi havia una persona positiva de COVID-19 i que soc contacte estret.

Començo la pandèmia i l'estat alarma fent quarantena a casa, trobant-me bé però patint per no poder sortir i estar a l'oficina amb tots els meus companys. Aquells dies tancada a casa amb l'inici de l'estat alarma van ser desconcertants.

Quan, per fi, el 23 de març em puc incorporar presencialment a l'oficina, tinc un bany de realitat. Trobo unes oficines totalment canviades, els espais s'estaven adaptant a les noves necessitats, la sala d'actes es converteix en un centre de magatzem i de distribució de lots d'EPI per emergències dels centres que no en disposen, l'altell que és l'espai més ampli i ventilat de l'edifici es converteix en el centre d'emergències, equipat per fer videoconferències, amb pissarres, i passa a ser el centre neuràlgic per prendre decisions.

L'equip humà és el que rememoro amb més tendresa. Recordo tots els companys del Servei de Vigilància Epidemiològica que es van bolcar, sense horari ni calendari, a fer tota la tasca amb moltíssima professionalitat. El comitè d'emergència estava format per una sèrie de professionals que fins a la pandèmia no ens havíem vist obligats a treballar colze a colze. Tots vam fer una gran pinya i durant molts mesos hem estat treballant tots els dies sense caps de setmana ni festius.

Un capítol a part ha estat la feina a les residències, la desesperació de com abordar el problema, de com ajudar-les, de com treballar amb els companys

del Departament de Benestar. Dues tècniques de salut pública van ser com dos àngels i, amb totes les pors, van ser les primeres que es van posar a disposició per visitar les residències i començar a reforçar les mesures de prevenció primària i de sectorització. Aquest tasca va evolucionar amb la incorporació de tècniques contractades amb un programa COVID-19.

També cal recordar els companys veterinaris dels escorxadors que, tot i ser conscients que des de l'organització no estàvem gaire per a ells, continuaven fent el control oficial de les carns per assegurar un servei públic essencial.

L'època més complicada que recordo va ser la de l'estiu, amb la campanya de la fruita. Els casos de positius de COVID-19 es multiplicaven exponencialment, hi havia transmissió comunitària, molt nerviosisme en el sector agrari, mesures cautelars de tancament de municipis de la comarca del Segrià... molt cansament, molta falta de recursos humans, una necessitat de superar barres administratives i una major necessitat que cada departament i institució assumís les seves competències.

Es van buscar solucions als problemes de forma reactiva, es van fer molts cribratges, es van llogar espais per assegurar quarantenes i aïllaments. La pandèmia va exposar la precarietat social que acompanyava la campanya agrària i que es va traduir en una situació d'emergència sanitària.

A poc a poc, van venir nous companys que es van anar incorporant a la gestió de la pandèmia: administratius, tècnics, tecnoestructura, gestors de casos, de contactes, etc. A més, es va normalitzar el subministrament d'EPI i l'accés a proves diagnòstiques.

Ara, continuem gestionant la pandèmia després d'un any de no descansar, ens enfrontem a una nova campanya de fruita però amb molts més coneixements, més recursos humans i amb un treball transversal consolidat. A mesura que la vacunació avanci, tal com ha passat amb les residències, podrem reprendre altres tasques tant necessàries de la salut pública com serà tota l'acció comunitària necessària per abordar els problemes de salut i socials derivats de la pandèmia.

Sabia que la feina en la salut pública m'agradava però aquesta etapa tan dura m'ha reforçat el sentiment i la passió per la feina.

Vull agrair la meva família tot el suport que m'han donat, que ha permès que em dediqués en cos i ànima a la feina.

Susana López Ribao

Subdirecció Regional al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre

- Servei de Salut Pública al Camp de Tarragona

Grans canvis, grans reptes

Dimecres 11 de març del 2020. Són les 11 del matí i la gerent de la Regió Sanitària de les Terres de l'Ebre ha convocat tot el personal a una reunió d'urgència; els primers casos de COVID-19 han arribat a Tortosa.

A la reunió, la gerent demana ajuda per al Servei de Vigilància Epidemiològica de les Terres de l'Ebre, que en aquell moment només comptava amb dues persones. Jo estava fent una substitució d'una baixa maternal a la Unitat de Farmàcia però havia treballat al Servei d'Epidemiologia i coneixia l'equip. Va ser dit i fet, l'endemà vaig començar a treballar al Departament de Salut.

Mai oblidaré aquell primer dia, vaig fer 14 estudis de contacte, vaig acabar sense forces mentalment i físicament, va ser molt dur. Aquella va ser la meva última setmana a la feina, divendres vaig marxar amb un ordinador portàtil a casa i ja no vaig tornar fins al juny.

Durant tot aquell temps no vaig tenir horaris de feina, ni dies de festa. Tot eren trucades, intents per contenir al màxim possible el nombre de contagis. Tot i que vam ser pocs, recordo fer un treball intens amb molta dedicació i molta responsabilitat.

Vam descobrir les necessitats d'intèrprets per comunicar-nos amb gent d'altres llengües i cultures, les necessitats de rebre ajuda de professionals dels serveis socials per als contactes estrets que necessitaven menjar, medicaments o ajuda psicològica i també dels Mossos d'Esquadra per complir correctament amb els aïllaments.

Mai oblidaré un parell de casos que em van arribar al cor, el primer va ser la intervenció en una residència de gent gran. Una feina molt complexa i delicada. Vam aconseguir coordinar tots els serveis perquè la residència estigués atesa correctament en tot moment i vam aconseguir el vistiplau de la seva direcció. El segon va ser el cas d'un positiu que va viatjar en un vol transoceànic i quan va arribar va anar directament a l'UCI de l'Hospital Verge de la Cinta. L'angoixa dels seus familiars va ser molt dura de gestionar i el dia que el pa-

cient va sortir de l'hospital va ser un moment de satisfacció molt gran.

Si mirem els recursos que tenim ara i els que vam tenir al seu moment no tenen res a veure. A la regió sanitària vam ser els enquestadors de casos positius, els enquestadors de contactes estrets, els controladors del seguiment de les persones en aïllament i, sobretot, els responsables de donar informació i assessorament a tothom.

Estic molt orgullosa de com vam fer la nostra gestió, vam aconseguir arribar a tenir zero casos abans que cap altra regió. Crec que vam ser un grup molt entregat, resolutiu i amb moltes ganes de treballar i fer les coses el millor que vam poder en aquell moment.

Ara ja no treballo per a la Regió Sanitària de les Terres de l'Ebre, però sí que continuo amb la lluita contra la COVID-19. Durant aquest any he vist com totes les regions van tenir les mateixes necessitats i he vist com s'ha creat un equip per resoldre totes les mancances que vam trobar al començament d'aquesta pandèmia. Valoro molt l'esforç de treballar juntament amb serveis socials, centres d'atenció primària, hospitals, residències i salut laboral, i crec que amb una bona coordinació arribarem al final d'aquest malson.

Agraeixo de tot cor l'oportunitat que he tingut de treballar amb professionals excepcionals, dedicats a la seva feina al 100 %, sempre amb un somriure i paraules d'alè.

Gràcies també a totes aquelles persones que van agrair la trucada, que em van donar forces per continuar i que em van fer abraçades telefòniques per agafar forces i continuar amb les enquestes.

Per últim, gràcies a la meva família, perquè va entendre que el meu treball en aquell moment era prioritari, gràcies a la meva filla que mentre preparava l'examen de selectivitat a l'habitació del costat es va aprendre de memòria... "Bon dia, soc la Susana, truco del Servei d'Epidemiologia...", però mai es va queixar.

Tota aquesta vivència ens ha de servir per ser conscients que som capaços de canviar la nostra feina rutinària d'un dia per l'altre i que amb uns recursos limitats podem aconseguir grans reptes.

I com diria la gerent de la Regió Sanitària de les Terres de l'Ebre, seguim...

Marta Marinello

Subdirecció General d'Avaluacions Mèdiques

- Servei d'Avaluació Medicolegal

Bombolles... de sabó

Molts recordarem el migdia del 13 de març del 2020 com una d'aquelles dates en què sempre pots explicar què feies i on estaves. Ens enviaven a casa d'acord amb uns serveis mínims i, en principi, només serien dues setmanes.

No em vaig adonar de la gravetat fins dies després, quan vaig creure estar completament sola al món conduint en la solitud de l'autopista i trepitjant el silenci dels carrers.

El que era insòlit es va anar convertint en costum i, mira per on, aquell estat d'alarma que vaig estudiar a les oposicions i mai vaig pensar que arribaria a veure es va anar instaurant com una nova rutina per a tothom.

Mesos després, les mascaretes s'han convertit en tot un complement de moda que reté el nostre alè, aquest que a l'hivern ens dona caliu i ens ofega a l'estiu; i elles també demanen el seu propi racó a casa, com l'ordinador del teletreball que ara presideix el menjador on abans tot eren sopars amb boniques estovalles, repic de copes i rialles.

Miro un any enrere i no sé dir si ha passat ràpid o lent. Ja no recordo quan a casa hi havia amics a taula i no un munt d'expedients. I els divendres ja no mirem les estrenes a la cartellera, sinó les noves mesures del PROCICAT, dirigides a assolir allò que en diuen "nova normalitat".

Mai vaig arribar a imaginar que un coronavirus canviaria tant el nostre vocabulari: les bombolles fins fa poc eren de sabó i volaven enlaire, insuflades de màgia infantil, i les onades naixien en el Mediterrani i ens esquitxaven a l'estiu. Ara, la pandèmia avança a onades, però ni un tsunami aconseguiria endur-se tanta gent d'una sola embranzida. I aquelles màscares per veure peixos sota l'aigua es van convertir en respiradors improvisats per mantenir en vida els hospitalitzats.

No només ens organitzen segons bombolles i onades sinó que dominem els seus números com si es tractés de generacions o de guerres mundials. De fet, alguns creuen que aquesta pandèmia és una guerra biològica, però m'inclino més per creure que és una revenja natural, un tipus de guerra, si fa no fa: la Terra contra l'home. No sé qui va dir que quan el planeta esternuda, la humanitat ja pot començar a tremolar. El cert és que, avui encara, qui tus aixeca sospites i mirades d'enuig com si fos un empestat. Entre tanta tecnologia, hem reculat de cop i volta a segles passats. Potser el remei a tanta pandèmia és una mica d'humilitat, perquè ja té gràcia que l'única cura sigui rentar-se bé les mans (higiene que van instaurar els romans) o una vacuna (tractament descobert per un metge rural fa més de 200 anys).

Després de dècades de creixement accelerat, la COVID-19 ha aparegut de sobte i ens ha aturat en sec, potser per preguntar-nos on ens dirigíem tant ràpid, i per què. Per xiuxiuejar-nos que tots depenem els uns dels altres, fet que moltes vegades oblidem. Per recordar-nos que la història no és un antic fòssil, sinó el pòsit que construeix el present. Tal vegada, el verdader progrés sigui mirar més enrere o començar a viure de forma diferent. Mirar-nos sincerament als ulls, ara que tenim mitja cara tapada, per copsar el somriure amagat de l'altre i apreciar de veritat el seu sentiment.

Belén González Garrido

Empresa externa de manteniment i neteja

Pel·lícules de zombis

A l'inici, sentia que no hi havia ningú, tot just quatre gats, i que no podia parlar amb ningú. A mi m'agrada parlar amb la gent i estava deprimida per no poder fer-ho i pel silenci a tot arreu.

Amb les poques persones que hi ha havia a la casa, vam agafar més confiança, sobretot a l'hora dels esmorzars, perquè ens trobaven al soterrani, al menjador. Tot era molt estrany, buit.

Moltes sensacions diferents, aclaparament, angoixa i sobretot por perquè no hi havia mascaretes, tot i que a mesura que passaven els dies, m'hi vaig anar acostumant.

De camí a la feina, per la carretera, sense ningú, sense tràfic, com a les pel·lícules de zombis. La gent conduïa amb més prudència i calma, com si tinguessin por de tenir un accident i haver d'anar als hospitals, que ja estaven col·lapsats de malalts de COVID-19.

A la feina estava molt pendent de netejar tot el que es tocava amb les mans perquè no sabíem com es transmetia el virus. Fins i tot vam fer un curs de desinfecció.

Amb el pas dels dies i de les setmanes, moltes de les persones que es reincorporaven a la feina arribaven molt aprensives i amb moltes pors. No tothom, però moltes, encara ara, segueixen atemorides i les veus que tenen molta cura a l'hora d'acostar-se, tocar les coses o netejar les superfícies.

Lidia Domingo Ferrer

Subdirecció General d'Avaluacions Mèdiques

El luxe de les petites coses

Vivim en una pandèmia on el dia a dia és una voràgine de novetats, legislacions, instruccions, normatives, i tot en un entorn VUCA: volàtil, incert, complex i ambigu. Incorporem decisions diàriament sense poder-ne ser conscients de l'impacte ni a mitjà ni llarg termini. Dos mesos en un termini incert i impredecible de futur, i el luxe de les petites coses no existeix, no hi ha luxe en cap petita cosa de la vida perquè la vida no és vida com l'enteniem, malgrat que tenim el luxe de viure.

La nostra racionalitat a l'entorn laboral gestiona les prestacions per baixes mèdiques i té un alt impacte, més enllà d'alguns que no veuen la seva importància. La gestió de la incapacitat temporal (IT) no sol agradar i s'entén erròniament com un acte administratiu i no mèdic. En pandèmia, això esdevé rellevant perquè són cabdals les mesures d'aïllament dels ciutadans que comporten necessàriament no poder sortir i no poder anar a la feina i, alhora, poden comportar, sense justificació, deixar de percebre les rendes de treball.

Aquí apareix la baixa mèdica i aquesta ha estat l'eina segura, eficaç, consolidada i oficial per atorgar aquesta prestació de protecció a la ciutadania. El concepte que tots en teníem fins al moment ha canviat i ara inclou la protecció als contactes sans, als treballadors especialment sensibles i als territoris confinats. Aquí ja no hi entren els pilars bàsics de la definició de la IT com és la limitació funcional per una malaltia o lesió, sinó que ara recau en la impossibilitat d'anar a la feina estant en moltes ocasions sa i no limitat.

Aquella prestació que no agrada massa gestionar és ara la que ofereix la millor protecció als ciutadans i comença un circuit frenètic de procediments, bústies i atencions diverses per donar resposta a la ciutadania per part de l'ICAM i proporcionar, alhora, suport als metges de primària. Es creen procediments específics sense que l'impacte ni l'avaluació siguin determinants, però sí el fet de poder oferir respostes i protegir.

Com a inspecció mèdica, ens pertoca la tasca de liderar tot el seguit d'indicacions que neixen de l'Institut Nacional de la Seguretat Social en les prestacions associades a diagnòstics del virus SARS-CoV-2 per protegir millor

les contingències dels ciutadans. Això va comportar assimilar la prestació pel que fa al pagament a una contingència professional. No oblidem als sanitaris, aquells que, dia a dia, s'han deixat la pell per paliar i guarir els efectes devastadors del virus i que hem aplaudit cada dia a les 20 hores. Aquests no veuen reconegut el contagi derivat de l'exercici professional i reivindiquen criteris i legislació en aquest sentit.

Els BOE es succeeixen sense fi, és difícil fer el seguiment per saber si les noves edicions incorporen algun tema de l'àmbit de les nostres competències, i sempre hi trobes alguna disposició addicional que et fa dictar noves indicacions. Sense temps per assimilar-ho, que ja torna a canviar, i la informació col·lapsa la nostra ment i el nostre dia a dia, de tal manera que els professionals que són i som incapaços d'assimilar tanta informació en el funcionament ordinari, en aquell moment veiem com neixen les incidències, les disfuncions i les incongruències. Ara, la segona tasca és arreglar tot allò que va néixer fruit de la incertesa, del desconeixement i de la desinformació o, més aviat diria, sobre la informació com element decisiu.

I el luxe de les petites coses desapareix sobtadament però n'apareixen de noves perquè la vida canvia. Mai havíem treballat amb aquesta intensitat desmesurada però teníem tot el temps del món, poca cosa més excepte la feina. Desapareix la vida social però la familiar fa un tomb espectacular, excel·lent i rellevant, al meu parer. Vaig recuperar la vida en família, temps per parlar amb els meus fills i la parella, malgrat que l'entorn era d'extrema duresa i preocupació; s'acaben les tres hores diàries de desplaçaments i de córrer i, al final, resulta que ara em reunia més que mai amb tothom, optimitzàvem el temps i l'eficiència de la feina, amb una productivitat com no ens hauríem imaginat; no som conscients del que som capaços de fer fins que ho provem.

Un any de canvi no, un canvi d'època, una revolució dels conceptes de feina i de vida, una reflexió sobre el valor de la salut i de com aquesta ens impacta sense diferències socials, laborals, demogràfiques o econòmiques. Una reflexió àmplia sobre el nostre dia a dia, sobre què estàvem fent, sobre com no se'n havia acudit marcar noves tendències i maneres de viure i treballar. Un virus ha fet que canviéssim els paradigmes de la vida. Mai més tornarà a ser el mateix perquè nosaltres no som els mateixos.

La nostra vivència personal serà per no oblidar-la mai, espero que un Alzheimer no m'esborri els records de l'any 2020, que van ser més complexos que aquest breu recull de paraules i pensaments. On m'esperava un canvi de vida per qüestions personals i vaig viure una època de canvi, millor dit, un canvi d'època. L'esforç de tothom ho ha fet possible.

María Esther Sebastián Quirant

Gestió d'Expedients Sancionadors COVID-19

Donar exemple

És evident que la pandèmia va significar un abans i un després en la vida de moltes persones, especialment aquelles que estàvem desenvolupant una feina. Aquesta emergència va significar deixar de fer les coses de forma presencial per reinventar-nos i tractar de fer normal una situació que molts i moltes de nosaltres enteníem poc. No hi havia massa informació al respecte o era força negativa i confusa, la qual cosa no només afectava la salut física sinó també la mental.

Jo tenia molt clar que el més important era aprendre a gestionar una situació en què primava la seguretat de les persones que t'envoltaven i que, donant exemple, podies evitar situacions conflictives i innecessàries. No era una qüestió senzilla perquè havies de canviar els teus costums i ajornar projectes i cites pendents per a un altre moment. I aquest moment no sabies quan arribaria perquè passaven els minuts, les hores, els dies, les setmanes, els mesos i mai no sabies quan seria el final... fins que va arribar.

Allò que ara entenem per “normalitat” es va fer pregar i va implicar nous canvis i maneres de procedir que es van haver de posar en marxa per tal d'evitar nous contagis fins que la vacunació va arribar: toc de queda, confinaments perimetrals, modificació dels horaris dels establiments, tancaments dels centres esportius, ús de la mascareta, distància de seguretat, molta higiene, teletreball...

Pel que fa al teletreball, vaig descobrir un món nou i una manera de relacionar-te amb els companys i companyes molt diferent a la que ja estava, fins a cert punt, acostmada. Al llarg dels anys, i per temes de feina, he parlat virtualment amb gent d'altres països però sabies que eren allà i que no hi havia una altra manera de poder establir una connexió amb ells si no era que et feien una visita. Ara, en canvi, he hagut de gestionar-ho gràcies a les genials expressions del llenguatge escrit que tant m'agraden, però sense oblidar que el contacte visual també és molt important en el dia dia.

Avui, estic molt contenta com ens n'estem sortint a poc a poc d'aquesta situació tan difícil i plena d'incerteses, tot i que s'ha de continuar tenint cura i sent molt cautelosos. Tot i així, saps que amb el teu esforç diari ajudes altres

persones perquè puguin continuar fent la seva vida i gaudint d'aquesta com mereixen.

Certament, es va tractar d'un malson, del qual ens n'estem despertant. Per a alguns, la vida haurà canviat tant a nivell positiu com negatiu, segons la perspectiva de cadascú, però cal valorar que es va tractar d'una experiència de vida i continuarem treballant perquè sigui així.

**Adriana Freitas, Anna Puigdefràbregas,
Joel Pujol, Sílvia Zaragoza**

*Subdirecció General de Planificació Sanitària - Servei de Gestió i Anàlisi
de la Informació per a la Planificació Estratègica*

L'aprenentatge continu

Arriba de cop, sense avisar, sense anestèsia. La curiositat i l'expectativa inicials es converteixen en neguit i sentiment de paràlisi que ens aboquen a la necessitat de col·laborar. La interrupció sobtada del treball presencial comporta assumir tasques diferents. Una part de l'equip del Registre de Mortalitat de Catalunya deixa de formar-ne part temporalment per reforçar altres equips més directament afectats per la necessitat de resposta urgent davant el tsunami que ens ha agafat desprevinguts i incrèduls.

Aquesta primavera els dracs són implacables, les roses escasses –i especialment espinoses– i els llibres arraconats per incapacitat de concentrar-nos en res que no sigui l'actualitat rabiosa.

La sensació d'impotència s'apaivaga quan arriba l'oportunitat de col·laborar amb equips de vigilància. S'assumeixen les tasques assignades, adequades a la formació i capacitat de les persones cridades a fer-ho. La tasca consisteix a treballar amb dades, dades diferents a les que treballem habitualment, però sempre dades. Els dies d'atesa entre l'assignació i el moment de tenir entre les mans l'encàrrec precís, son dies d'impaciència.

La comunicació amb les persones que han d'adjudicar tasques és fluida, però l'estrès que transmeten, la percepció que no donen l'abast i la sensació de caos a l'altra banda del telèfon ens fan viure aquest període amb incomoditat. L'experiència és enriquidora però sentim que res del que fem és suficient. S'acompleixen els encàrrecs amb puntualitat encara que això signifiqui dormir poc i seure moltes hores davant l'ordinador amb eines i espais improvisats.

A aquest estrès, amb el pas de les setmanes, s'hi suma la preocupació per les conseqüències sobre l'endarreriment en la recollida i tractament de la informació. La nostra tasca habitual consisteix a codificar i validar les causes de mort dels certificats de defunció. Atesa la gran mortalitat que està causant la COVID-19 ens fem preguntes. Com s'ha de classificar aquesta nova malaltia?

Com ho farem per actualitzar el recompte de les defuncions i assignar-los la causa de la mort? Què podem fer per avançar? Com podem ser més eficients? Ho entendran els usuaris de les dades?

Mantenir un aprenentatge continu en la classificació de la malaltia i estar pendents de les decisions i novetats per tal d'estar preparats i actualitzats, requereix implicació i esforç per part de qui no col·labora directament en tasques de vigilància. Anem coneixent la gran mortalitat que causa la COVID-19 i creix la percepció que la feina arribarà de cop, que serà una quantitat de feina ingent i que caldrà resoldre-la en un termini molt breu. Es percep la necessitat urgent d'informació. Constatar que una part important de l'equip no podrà col·laborar en aquesta tasca genera desconcert.

Tenim poc coneixement del que està passant als registres civils respecte a la inscripció de les defuncions i a les delegacions provincials de l'INE on es gestionen i digitalitzen els documents prèviament a l'arribada dels fitxers al Departament de Salut. Fem repetits intents d'accedir a la documentació per poder respondre a les demandes d'informació amb la màxima puntualitat possible. Aquests entrebancs, sense tenir la clau per resoldre'ls, erosionen.

Sense preàmbuls, el teletreball que ens semblava llunyà es converteix en l'única manera de treballar. N'hem d'aprendre de pressa i fer-ho bé, no s'hi valen excuses. Ens auto imposem terminis, col·laborem en tasques que no ens son pròpies i revisem contínuament el calendari establert per aconseguir escurçar-lo. L'acumulació de feina en tan breu temps és tal que a l'inici ens sembla inassolible, però a cada pas endavant que fem la descobrim més viable. Patim per si la qualitat de la feina que fem es veu compromesa per la urgència, ho volem fer de pressa però ho volem fer bé. Sentim la pressió del compromís, descobrim què és una crisi d'ansietat i què significa no poder dormir bé. Així i tot, ens sentim privilegiats de poder col·laborar.

A l'abril i al maig rebem el doble de les defuncions esperades. El més de juny les defuncions gairebé es normalitzen per a totes les demarcacions i fins a finals d'any les onades es reflecteixen en l'oscil·lació marcada del nombre de defuncions. Una atenció especial requereixen els certificats on consta COVID-19 com a causa de mort que es revisen un per un acuradament. Això fa que es tingui una percepció molt directa del gran nombre de defuncions causades per la pandèmia. Un any diferent per a tots.

Aprendrem a filtrar els aspectes positius del que hem viscut i a mitigar els més difícils.

Teresa Hernandez Jover

Subdirecció Regional a Lleida, Alt Pirineu i Aran

- Servei de Promoció de la Salut

Treball comunitari

Tot va canviar amb l'arribada de la COVID-19, la rutina va desaparèixer i les tasques que desenvolupava com a cap de servei de Promoció de la Salut es van haver de reorientar per donar resposta a la crisi sanitària i social en què estàvem immersos.

És primavera del 2020 i amb ella arriba la campanya de la fruita al Baix Segre, la situació es complica: augment de població amb característiques especials, problemes de vulnerabilitat i condicions que compliquen més la situació epidemiològica existent. Des de Salut vam tenir clar que calia unir esforços i buscar aliats per trobar solucions i vetllar per la salut de la població de manera conjunta. Però, com ho havíem de fer quan la percepció que teníem és que l'únic problema era sanitari? Sensació d'angoixa, impotència en alguns moments, incertesa en altres, però res no va fer que decaiguéssim, sinó al contrari, vàrem emprendre un treball conjunt amb el món local per afrontar la situació.

Els inicis van ser durs, les relacions amb les autoritats locals no eren fluides tot i que, a base de donar el missatge que era necessari anar tots a una davant la greu problemàtica existent, es van poder anar reconduint. Atesa la importància que té per al control de la transmissió el seguiment de les mesures d'aïllament dels casos positius de COVID-19 i el seguiment dels contactes i verificació de la quarantena, en algunes situacions es va fer necessari un treball de camp compartit basat en la intervenció comunitària, que necessita de tots els recursos disponibles al territori.

Així, varem organitzar equips de treball comunitari a nivell municipal, implicant professionals de diferents àmbits com mediadors, treballadors socials, tècnics de campanya agrària, agents municipals, etc. Moltes hores de reunions, a vegades tenses, amb desacords, recels que es van veure compensats per l'empatia i satisfacció detectades durant la selecció i formació de molts d'aquests professionals que han demostrat la seva implicació i responsabilitat.

Personalment, penso que em costarà oblidar aquesta experiència però estic satisfeta de la feina feta i la situació viscuda m'ha servit per aprendre, reflexionar i adonar-me que som capaços de fer front a situacions imprevistes i difícils de controlar quan hi ha en joc la salut de tota la població.

Maria Teresa Samper

Subdirecció General d'Organització i Serveis

- Servei de Serveis Generals

Silenci

Març del 2020. Silenci al carrer, tota sola de camí a la feina amb un certificat a la mà per justificar, si em paren, el desplaçament i poder trepitjar l'exterior. Això sí, orgullosa d'anar a treballar amb el salconduit de serveis essencials.

La ciutat buida, sense cotxes. Una ciutat apagada, sense les veus de la canalla. I encara més silenci en arribar a la feina, dins els jardinetes de la Maternitat, només el tímido piular dels ocells.

Silenci dins del pavelló Ave Maria, com una boira atapeïda que es cola per tots els racons, muda i freda. Només les rodes de premsa trencaven aquesta quietud perquè les veus ressonaven per tot arreu de l'edifici. Mai cap interacció amb la premsa, ni amb certs càrrecs..., mutisme descortès, cap broma, tot i ser un grup reduïdíssim. Si et creuaves amb algú, baixava la vista, com si les mirades també contagiessin.

Silenci, quasi visible, alterat pel soroll del teclat i de veus llunyanes... Algú parla per telèfon!

Encara sort dels companys! El sentiment de solitud era comú entre les poques persones que érem serveis essencials a l'Ave Maria aquells primers dies i mesos. Posar en marxa el mecanisme per habilitar els espais de treball contra la pandèmia ens urgia i neguitejava alhora, donada la incertesa del moment sanitari. Tot eren preguntes, no sabíem si podíem tocar o no els papers, si era prudent estar a la feina tantes hores sense mascareta, si desinfectar les superfícies s'havia de fer cada dos per tres o un cop al dia, si s'havia de ventilar tota l'estona o només als vespres... Que faig després de tocar la fotocopiadora? Millor no agafeu l'ascensor!

Comentant-ho entre els que vam anar a treballar presencialment i els companys que tenien els mitjans per poder teletreballar, coincidim amb la sensació d'haver treballat molt i moltes hores, fora del nostre horari habitual, sota el silenci que només trencàvem nosaltres mateixos. Encara ara continuo tenint la sensació que aquells dies la feina ens perseguia fins i tot per casa nostra.

Abril, maig... tot igual, més infectats i més morts, alguns de molt propers. Quant temps durarà això? Quin mal son!

A la feina, els dies de confinament més estrictes, qualsevol company va esdevenir un confident, es van crear uns lligams imperceptibles que anaven més enllà del treball perquè compartíem també vivències, posàvem en comú presencialment el que la resta de la humanitat havia de fer telemàticament. Recordo especialment aquells que hi van estar des del primer moment, el març del 2020, venint a treballar cada dia sense qüestionar res. Insostituïbles!

Portàvem l'entrepà de casa i fèiem un mos i el cafè al passadís del soterrani i, així, podíem estirar les cames una estona.

Ves per on! Encara ara que ha passat més d'un any, si ens creuem, ens mirem amb la complicitat de qui comparteix aquell lligam imperceptible i resistent com el fil de les teranyines.

Amb la incorporació, a poc a poc, de la resta de companys que no teletreballen, hem agraït retrobar-nos i comentar experiències, com qui ha passat molt de temps fora del país, en un lloc remot i aïllat del món. Ara bé, el tema estrella sempre ha estat i serà durant mesos, la maleïda COVID-19.

Juny del 2021. El silenci ha desaparegut, la quotidianitat es reprèn a poc a poc, però no hem d'oblidar mai com de fràgils podem arribar a ser.

Visca l'enrenou i el soroll! I, sobretot, SALUT per a tothom!

Isidre Ferran Allué

Subdirecció Regional a Girona

- Servei d'Administració i Suport Territorial

Solucionar les incidències

El mes d'abril del 2020 el vam començar confinats a Girona i amb tot el personal de les oficines, inclòs el personal que gestionava la pandèmia, teletreballant.

Havíem patit un brot de coronavirus i això va accelerar el tancament de les oficines i que tothom treballés des de casa. En pocs dies vam aconseguir tenir equips portàtils i de telefonia mòbil per a tothom. També recordo que van ser dies durs i tristos ja que una de les persones properes del meu equip, afectada pel brot, va estar ingressada a l'hospital durant força temps. Finalment, es va recuperar i ja la tenim entre nosaltres.

Va ser un treball intens per aconseguir portàtils i permisos perquè tothom pogués accedir a les aplicacions amb VPN des de casa. Cal dir que la gerència i la unitat d'informàtica de l'edifici de la Generalitat a Girona van prioritzar el Departament de Salut i ens van proporcionar totes les eines necessàries.

Mentre tothom estava confinat a casa seva, nosaltres treballàvem els set dies de la setmana per fer possible la traçabilitat dels casos positius de COVID-19 i el rastrejament de tots els contactes estrets. Es parlava molt de l'esforç del personal d'infermeria i medicina dels CAP i hospitals i cada dia a les 8 del vespre rebien uns aplaudiments, però poc s'ha parlat de la tasca realitzada per totes les persones dels serveis de salut pública i d'altres serveis que han col·laborat en la vigilància epidemiològica d'aquesta pandèmia i en les tasques de suport necessàries, com el personal encarregat dels recursos humans i informàtica.

Tenir a totes les persones teletreballant, quan no s'havia fet mai abans, va requerir dotar tothom de portàtils, de connexions VPN, de permisos de les aplicacions informàtiques, d'elaboració de documents electrònics per emplenar les enquestes epidemiològiques i de telefonia web. Va ser un gran treball d'equip del personal tècnic i del personal administratiu.

Recordo estar treballant dia rere dia, de dilluns a diumenge, per solucionar totes les incidències informàtiques de connexió i de funcionament de totes les eines. I també recollint i escalant tot allò que es podia millorar.

Aquesta tasca, feta amb la col·laboració de moltes persones, ha permès que actualment puguem tenir un sistema informàtic de traçabilitat dels casos i contactes molt eficient.

Tots vam aprendre a teletreballar amb unes eines que diàriament s'anaven modificant perquè s'hi introduïen millores.

Com a anècdota del que va suposar passar de treballar presencialment a teletreballar, recordo que un dia vaig rebre la petició de fer fotocòpies dels formularis d'enquestes i enviar-les per missatgeria al domicili dels tècnics. Semblava que el paper era insubstituïble! Aquesta petició no la vam cursar i vam aconseguir que cada tècnic entrés el resultat de l'enquesta directament a l'aplicació informàtica. Ara ja podem dir que el paper ha desaparegut de Girona i el personal administratiu tampoc s'ha de dedicar a introduir les dades que un tècnic ha recollit, ja que la persona que recull la dada l'entra directament al sistema i en el mateix moment.

Van arribar les fases de la desescalada a l'estiu i van començar els treballs de selecció i incorporació de les persones del primer programa COVID-19. La tornada de les vacances va coincidir amb la preparació de l'entrada del quart programa dels enquestadors de casos. En un sol dia es van incorporar 39 persones i allò que semblava impossible, i que encara no ho havíem aconseguit mai, va ser possible: totes aquestes persones, el primer dia d'incorporació, ja tenien adreça de correu electrònic i tots els permisos de les aplicacions necessàries per poder treballar amb normalitat.

Havíem aconseguit un rècord d'efectivitat i eficiència! Però va ser tornar de les vacances de Nadal i començar l'any nou amb un nou repte: la incorporació de 74 nous enquestadors del sisè programa d'enquestadors de contactes, que també van poder començar amb totes les eines a punt des del primer dia.

Ara podem estar satisfets de la feina feta entre tots. El que s'ha aconseguit no ha estat fàcil ja que sempre hi ha incidències que cal resoldre. És normal que quan s'incorporen 30 o 40 persones en un mateix dia, no tot li funcioni correctament a tothom.

També ens van ajudar les reunions per Teams entre els responsables de recursos humans a tot Catalunya, que fèiem diàriament a la una del migdia. Aquest espai de trobada va permetre organitzar i coordinar tota aquesta feina de noves incorporacions.

Hem d'estar orgullosos de tot aquest treball d'equip que ha estat capaç d'adaptar-se al canvi de paradigma que ha representat aquesta pandèmia.

Puri Molina Puyo

Subdirecció General de Planificació Sanitària - Servei de Gestió i Anàlisi de la Informació per a la Planificació Estratègica - Registre de Mortalitat

L'altra banda de la mitjanit

És la història d'una guerra, una guerra despietada,
una guerra no volguda, una guerra no triada.
Els atacants, invisibles; les armes, improvisades.
Ens ha agafat per sorpresa; l'enemic l'ha començada,
car un dia va lluir el sol i, el següent, l'ennuolada.
Que al bell mig del mes de març de sobte a la feina parlen:

Ràpid, marxem cap a casa, que tenim estat d'alarma,
que un virus molt poderós s'està estenent i ens ataca,
que la gent emmalalteix, que a tothom se li encomana,
que les UCI estan plenes, que la mort ens amenaça.

I tu penses que no és cert, que se n'està fent un gra massa,
que no estàs per perdre el temps perquè tens una feina.
Però l'enrenou hi és: veus que la gent no treballa.
Els teus caps parlen amb tu: recull la taula i marxes.
El teu cervell diu: com fitxo, com justifico la falta?
I, quan arribes a casa, no ho assimiles encara
fins que ho sents a les notícies: l'epidèmia s'ha escampat...
Que és la història d'una guerra, una guerra despietada.

Els dies següents són durs, el tema no es desencalla:
sobrevivim entre whatsapps, entre correus i trucades,
intentant fer com podem allò que els caps ens demanen,
barrejant la situació amb molts altres grans obstacles:
fills petits que cal cuidar, agendes que s'entrellacen
i... atenció a les restriccions!!, que no es pot sortir de casa.
I la feina, de moment, la tenim ben aparcada
pensant en què podem fer per guanyar aquesta batalla.
Fins que, al cap de molt poc temps, la solució ve donada:
lliuraran ordinadors per treballar a distància.
En diuen teletreball, i és tecnologia aplicada.

Tu tens dubtes: no podem. Això no va, no s'avança.
Els informàtics van fent, i mica en mica es guanya
en activitat i en temps, amb molta perseverança.
Que primer són entrebancs, incidències i desgràcies,
però es resolen amb temps, penúries, paciència i ganés.
Sí: és la història d'una guerra, una guerra despietada.

Mentrestant tu et preguntes: puc ajudar més encara?
Perquè veus la gent morir, gent propera i estimada,
i la impotència et pot, i et satura la ràbia.
Només es parla d'això: desconsol, tristor i llàgrimes.

De seguida et proposen col·laborar fent trucades
per oferir llocs de feina a persones qualificades
que lluitin en l'avantguarda per poder minvar el desastre:
infermeres, auxiliars, metges i gent voluntària.
I, en acabar aquesta feina, et fan de nou un encàrrec:
t'adcrivim a Salut Pública per recolzar aquelles tasques,
perquè tens titulació, disponibilitat i fas falta,
i cobriran el que tu feies els teus companys i companyes.

I tu penses: malament; això acabarà en desastre.
Que la feina que jo faig la tinc ja molt controlada;
a més estaré patint perquè no podré avançar-la
i sobrecarregaré els meus companys i companyes.
La feina de Salut Pública em resultarà complicada;
i potser, més que un ajut, passaré a ser una càrrega.

Finalment, no va ser així: vas fer feina rutinària
per possibilitar que altra gent quedés més alliberada.
Això sí, quan vas tornar a la teva feina diària
tot estava endarrerit, i també et necessitaven:
classificar els morts per fer polítiques sanitàries,
i poder mesurar així la magnitud del desastre
en la història de la guerra, d'una guerra despietada.

Ha passat ja més d'un any, la pandèmia està instaurada;
hem après moltes lliçons, més de les que ens esperàvem.
Ha anat bé el teletreball, s'ha assolit el que es buscava:
hem canviat les nostres tasques, prioritzant i organitzant-les,

transformant en eines útils actuacions improvisades.
Malgrat el que ens ha costat, hem superat els obstacles,
hem sabut reaccionar davant la gran amenaça
afrontant els nous problemes amb pistoles carregades,
car, parts d'això que ha arribat, es quedaran arrelades:
el virus, la prevenció, el teletreball i el coratge.
Que no és ni teva ni meva: que és la nostra batalla,
perquè és tan heroi qui lluita com qui li esmola l'espasa.

Quan passi el temps endavant, fent enrere la mirada
sentirem que hem format part de la Història enregistrada,
serem uns supervivents, perquè vam fer el que tocava:
reconvertir l'actual món per poder vèncer una plaga,
i els nostres fills, néts, besnets... en parlaran, de nosaltres.
És la història d'una guerra, una guerra despietada.

Esteve Saltó Cerezuela

Secretaria de Salut Pública - Servei d'Estratègia i Comunicació

Noves formes d'organització

L'arribada i la gestió de la pandèmia ha suposat un canvi substancial en la manera de treballar i d'interaccionar amb l'equip del Servei d'Estratègia i Comunicació de la Secretaria de Salut Pública, i ha accelerat la implantació efectiva de noves formes d'organització que, de fet, haurien arribat igualment abans o després. Aquesta nova manera de fer també ha ajudat a replantejar i millorar la nostra eficiència.

Així doncs, les reunions presencials s'han substituït i millorat gràcies a les sessions virtuals (principalment a través de Teams) que han permès incorporar de manera estable a persones amb les quals teníem menys capacitat d'interacció anteriorment. Des del meu punt de vista, l'equip està tant o més cohesionat ara que abans de la pandèmia i les circumstàncies adverses que hem viscut a Salut Pública (i que no s'han acabat) ens han fet més empàtics i també més eficients.

Pel que fa als diferents àmbits en què treballem, alguns dels canvis produïts en l'apartat de comunicació han suposat un clar replantejament de tota la comunicació a la pàgina web de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT) i també en d'altres pàgines –drogues o ACSA–, per tal d'informar i produir peces comunicatives sobre la COVID-19 dirigides a la ciutadania, els professionals i les entitats.

Evidentment, ha calgut treballar de manera molt coordinada amb Comunicació de l'Àrea de Ciutadania del CatSalut, que va passar a centralitzar la producció i difusió de la informació sobre la COVID-19 (en tots els àmbits: ciutadans, professionals...) per mitjà d'un únic portal: el Canal Salut.

Igualment, la nostra feina ha estat adaptar-nos i facilitar al màxim la transferència de dades i de coneixement entre les diverses unitats de l'ASPCAT (Vigilància Epidemiològica, Protecció de la Salut, Promoció de la Salut, etc.), el Servei Català de la Salut i el Gabinet de Comunicació. En aquest sentit, no ha estat un procés fàcil i ha calgut un cert temps d'adaptació però s'ha aconseguit treballar fluidament en la majoria dels casos.

Inevitablement, aquesta focalització ha anat en detriment d'altres activitats habituals de Salut Pública però amb l'esforç de tothom s'han pogut tirar endavant projectes com la Memòria de Salut Pública 2019, publicada el gener del 2021.

Pel que fa a l'àmbit de formació, cal destacar que aquesta àrea ha patit de ple els canvis substancials que s'han produït en el darrer any i s'han retardat o anul·lat algunes activitats previstes de la formació específica. Tot i així, s'ha fet un esforç molt lloable per mantenir activitats formatives, adaptant-les al format virtual i introduint les noves eines tecnològiques a distància, que han vingut per quedar-se.

Finalment, l'Equip de Gestió del Coneixement va reorientar tota l'activitat habitual de comunitats de pràctica cap a un cicle formatiu, basat en casos clínics, principalment, que van permetre a molts professionals de l'ASPCAT/SSP i també d'altres entorns accedir a una actualització de continguts, protocols i eines relacionades amb la COVID-19. Aquest cicle formatiu va tenir lloc d'abril a juliol del 2020 i s'ha reprès el 2021.

Personalment i per la meua implicació com a directiu de la Secretaria de Salut Pública – ASPCAT, l'any 2020 ha representat una disrupció absoluta i profunda tant en la nostra organització com personalment. L'arribada de la pandèmia –que lògicament ja va detectar Salut Pública cap a finals de gener– va obligar a una reorganització interna d'emergència, en un context d'incertesa global absoluta i amb una musculatura feble per fer front a una situació d'aquesta magnitud.

Les reunions de direcció, dels comitès executius, etc. es van replantejar i es van centrar totalment en la COVID-19. Els temes estratègics com ara el PIN-SAP, la salut comunitària o altres que eren responsabilitat meua van quedar apartats indefinidament i la comunicació ho va copar tot, deixant-nos un marge de maniobra molt estret. D'acord amb el que el Gabinet de Comunicació va establir, el secretari de Salut Pública es va centrar gairebé exclusivament durant el primer semestre de l'any a donar resposta a les prioritats provocades per la COVID-19. La substitució del secretari de Salut Pública –després d'un període massa llarg d'interinitat– va permetre encarar les successives onades amb més recursos –tant comunicatius com d'altre tipus– però no va permetre “normalitzar” plenament l'activitat de la Secretaria i tampoc de l'ASPCAT, que ha mantingut bona part de la seva activitat de fons (a part de la COVID-19) gràcies a la implicació i compromís dels professionals que hi treballen, tant en els serveis centrals com en els territorials.

El punt de gravetat principal s'ha desplaçat de Vigilància Epidemiològica – amb l'aportació d'algunes unitats de Protecció de la Salut (Salut Ambiental) durant l'any 2020– cap a altres àmbits com Promoció de la Salut, especialment en relació amb la vacunació, en les fases més recents, sense oblidar contribucions clau de les unitats com Salut Mental, Maternoinfantil, Drogodependències o Seguretat Alimentària. De fet, tothom ha redirigit la seva activitat cap a la pandèmia i les seves conseqüències, han crescut els efectius humans (potser de manera no definitiva) i econòmics i s'han establert i millorat molts circuits i procediments que hauríem de saber mantenir en el temps.

Finalment, des del punt de vista estrictament personal, viure aquest període –que encara vivim– ha representat sens dubte el repte professional més important de la meua carrera a l'administració sanitària. És una experiència absolutament inèdita i transcendent que ens ha obligat a treure el millor de nosaltres mateixos. És un magnífic període d'aprenentatge vital i només em dol que tot això arribi quan ja estic una mica en la recta final del meu recorregut professional i quan l'organització a la qual he dedicat la major part de la meua vida com a salubrista està, o estava, en una fase de creixement/definició que la fa, o la feia, particularment vulnerable.

Pilar Bach/Glòria Mirada

Subdirecció Regional a Lleida, Alt Pirineu i Aran - Servei de Vigilància Epidemiològica i Resposta a Emergències de Salut Pública

Estrès acumulat

La pandèmia ha canviat la nostra vida personal, però també la laboral.

Al servei érem, des de feia molts anys, set tècnics i una administrativa, cadascun dedicat a la seva parcel·la però participant sovint de manera conjunta en la diversitat de tasques de vigilància.

Cap de nosaltres oblidarà aquella setmana del 9 de març en què van començar a aparèixer els primers casos a la nostra regió sanitària. I tampoc els esforços que vam fer tots plegats per intentar controlar la transmissió de la COVID-19. La situació es va complicar molt i vam haver de dedicar moltes hores, matins i tardes, sortint de la feina quan ja era de nit, caps de setmana, sense tenir ni un dia de descans durant mesos. Cada cop era més estressant i difícil d'assumir.

Companys d'altres serveis ens van donar un cop de mà i, passats els primers mesos, es va incorporar més personal al servei (tècnics, administratius, enquestadors, coordinadors d'enquestadors, rastrejadors, coordinadors de residències...) i ens vàrem haver d'adaptar a una nova forma de treballar.

Paral·lelament, els casos anaven augmentant i la gestió cada cop era més complicada. A més, nosaltres dues vam haver de participar en la gestió de la vacunació de la COVID-19, sense deixar de banda les tasques pròpies del nostre servei (vacunes sistemàtiques, MDI, docència...).

Pensem que l'excepcionalitat de la situació ha fet que es perdés l'essència de la nostra unitat. Els que hem estat des del començament donant-ho tot de nosaltres, estem més units i continuarem donant-ho tot encara que a vegades pensem que la nostra feina no ha estat prou valorada.

Malgrat tot, ens sentim orgulloses d'haver participat i haver ajudat en la gestió de la pandèmia, i satisfetes de la nostra feina, tot i que estem molt estressades i cansades. Això ho fem extensiu als nostres companys, aquells que, com nosaltres, han estat lluitant des de l'inici.

Jacinto Galvan

Subdirecció General d'Organització i Serveis

- Servei de Serveis Generals

Bons companys

Des que començà la pandèmia hem estat uns “poquets” els qui no hem tingut temps per mirar enrere, hem format un grup compacte i hem anat tots a una, treballant junts per poder servir el material que es necessitava, sense descans, sense ensorrar-nos, colze a colze, sense saber què se'ns venia a sobre.

La meva sort és que realment he conegut millor a aquells companys i companyes que sé que hem estat els uns pels altres, tirant la feina endavant, rient i, algun cop, plorant. M'ha encantat saber que tinc uns molt bons companys i que realitzen un treball fantàstic. La veritat és que no m'imaginava que, igual que passa a les pel·lícules, el final sempre es bo i si tots seguim així, ho aconseguirem.

Explico una anècdota: un dia vaig arribar a un hospital i vaig baixar de la “furgó” que condueixo. Al meu costat, hi havia un taxi i a dins una persona molt gran intentant sortir, però li costava, i el taxista sense moure's de dins! Vaig anar cap a la persona i li vaig demanar si necessitava ajuda i els seus ulls m'ho van dir tot, de manera que la vaig agafar per sota les axil·les i “apa”... iaia fora! No em va dir res, però amb aquella mirada van sobrar les paraules.

Estic content de formar part d'aquesta “festa” perquè sé que, quan tot això s'acabi, riurem junts i brindarem perquè tot s'haurà acabat.

M'ha encantat conèixer la part més humana d'aquest grupet que no vam descansar, ni pararem fins a cantar victòria. No vull fer cap referència a les coses dolentes.

Nota: els nois de la “furgó” no els ha importat anar als llocs a correuita per tal d'atendre tots els requeriments i tot i que alguna multa ens hagi caigut, creieu-me que el fet de poder fer arribar a temps el material a qui ho necessita, NO TÉ PREU. Aquí ho deixo...

I si aquest “discurs” es publica algun dia, m'agradaria recalcar el bon treball realitzat per l'Eli, a la telefonia; Fedra, amb l'economia; Caterina, mestressa

de les autopistes i altres; Montse, va tan ràpida que no sé on ubicar-la... ha! ha!; Raquel, on són el pots-it?; la Samper, plànols, sanitat, neteja, contractes, noia “Cupra”; A. Carretero o Agus, THE KING.

Ja per acabar. Un clàssic: si la feina surt bé, no seria possible un plus? Aquí ho deixo per si algú de personal ho llegeix.

M'agradaria fer una anotació a banda sobre aquell grup de quatre persones que han estat i continuen atenent cada dia els telèfons i donant la imatge de Salut, per no defallir i per fer una tasca que cal estar al seu costat per entendre com de dura és i com et pot fer plorar per la impotència de no poder atendre en ocasions a la persona que busca en elles una solució, que no els arriba.

Tot va començar molt ràpid i ara fa la sensació que es va al ralenti. Tot plegat, em fa adonar que són aquelles petites coses les que realment importen.

Agathe León

*Subdirecció General de Vigilància Epidemiològica
i Resposta a Emergències de Salut Pública*

Tots els dies i a totes hores

La meva experiència s'emmarca dins la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya (XVEC) que depèn de la Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública de la Secretaria de Salut Pública.

Durant aquest any de pandèmia he vist treballar molts companys del Departament de Salut, de la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya (XVEC), de Recursos Humans, de Coordinació de les TIC, del 061, de Primària, de Microbiologia, d'Atenció Hospitalària, tots el dies i a totes hores, començant pels subdirectors/es, caps de servei i tècnics.

Des de tots aquests serveis hem desenvolupat en un temps record acords de govern que possibilitaven la incorporació d'una gran quantitat de personal, la seva selecció, espais nous de treball, material i permisos TIC. Hem participat en la planificació, la comunicació entre els diferents actors del sistema, l'organització, la distribució de tasques, la gestió i la protecció de la informació, el desenvolupament de documentació, els plans de benvinguda, els protocols d'actuació, les instruccions de treball, etc. Hem coordinat la formació del personal, el desenvolupament de circuits funcionals, els canvis en els sistemes d'informació, la resolució i avaluació d'incidències, el monitoratge d'activitats, els indicadors de procés i de qualitat. Ara continuem formant-nos, formant, treballant i avaluant la feina feta per donar el millor servei possible a la ciutadania que hagi estat en contacte amb la COVID-19 o que n'hagi emmalaltit.

A nivell personal, ha estat un repte, ha estat esgotador, però alhora emocionant i molt gratificant. Crec que tots hem après i hem vist com tothom donava més i el millor de cadascú i hem comprovat la importància del treball en equip. Crec que hem fet servir molt la paraula companys durant aquest any!

Cristina Mañé Rovira

Subdirecció Regional al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre
- Servei de Salut Pública al Camp de Tarragona

No pot ser real

Març del 2020. Un mes que mai oblidarem. No semblava real tot el que començava a passar. De fet, mai ens hauríem imaginat, ni de lluny, estar en una situació així, semblava ciència-ficció.

Però, per desgràcia, no ho era... Quan va començar la pandèmia jo treballava en una residència de gent gran, la gent més vulnerable a aquest coronavirus del qual llavors començàvem a sentir parlar. I allà mateix, silenciosa, sense fer-se notar i amb traïdoria, la COVID-19 va arribar de sobte i gairebé tots els avis van emmalaltir i alguns van començar a morir de forma sobtada.

No podia ser real tot el que jo estava vivint en aquells moments, segur que era un malson i calia despertar-ne i trobar-los a tots sans i estalvis l'endemà. Però no va ser així. El malson va passar a ser real, estava passant, i les primeres setmanes això no em permetia dormir i em duia a una gran confusió mental i a un estat anímic de molt neguit. Què era aquest virus? Com podia estar passant allò? Hi havia alguna solució?

Hi havia molt desconeixement al voltant de tot plegat, no teníem suficients EPI per a tothom i, de fet, no sabíem ni com utilitzar-los correctament i sectoritzàvem per intuïció, a ull, perquè tampoc disposàvem de proves PCR.

Un autèntic drama i caos! I el que és pitjor, el coronavirus s'enduia vides per davant i no semblava possible poder aturar-lo i ens generava pànic. I por de contagiar la família. Cada dia quan arribava a casa em treia la roba al garatge i ràpidament em dutxava. El personal de la residència estava molt afectat i, com en tota crisi, aquell cop tan dur va servir per treure el millor i també alhora el pitjor de les persones.

A mitjan agost vaig començar a treballar al Servei d'Epidemiologia com a reforç, trucava els casos positius i els formulava les preguntes de l'annex 2. Intentàvem esbrinar tots els contactes estrets que havien tingut per poder

associar casos i així anar aturant els brots. Hi ha haver trucades complicades, trucades amb dificultats de comunicació, però alhora també hi va haver trucades on vaig rebre mostres d'agraïment perquè van trobar en nosaltres el suport i les respostes que necessitaven en aquell moment. És molt important que, en els mals moments, la gent pugui trobar un punt de suport, una referència, un camí a seguir per no perdre el Nord i seguir lluitant per sortir-se'n encara que, en aquells moments, no els sembli possible.

A principis de novembre vaig iniciar la meva tasca com a TSSP COVID-19 i no vam disposar de massa temps de treva per adaptar-nos al lloc de treball donat que, amb molta rapidesa, van començar els brots a les residències, uns brots complicats, fulminants... En aquell moment semblava que quan entrava el “bitxo” a una residència, res ni ningú el podia aturar.

Anàvem a les residències juntament amb les companyes dels DTASF per donar recomanacions en un moment en què estaven col·lapsats, nerviosos i sobrepassats. Rebien la nostra ajuda contents perquè els podiem resoldre dubtes i se sentien acompanyats.

I les vacunes? Què dir-ne? Van ser el gran miracle. Van arribar en un moment en què pensava que res podia millorar ja que tot empitjorava i calia sobreviure com fos, lluitant i seguint endavant, en què creia que mai més tornaria aquell temps feliç d'abans de la pandèmia, aquella època que no valoraves i que ara donaries el que fos per tornar-hi sense desaprofitar ni un instant.

I amb les vacunacions ha arribat la calma, potser relativa però calma, i no val a badar ni confiar-se, seguim amb la feina iniciada, sense baixar la guàrdia amb mesures i canvis que han arribat per quedar-se i d'altres que, si tot segueix evolucionant en positiu, aniran marxant.

Per a mi ha estat una experiència dura però que al mateix temps m'ha aportat molts coneixements i experiència.

Àngel Guerrero

Subdirecció Regional al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre
- Servei de Salut Pública al Camp de Tarragona

En primera línia

No fue un año perdido sino todo lo contrario.

Comencé el estado de alarma con sorpresa ya que, al continuar toda la industria alimentaria a pleno funcionamiento, así como los puntos de venta de alimentos, había imaginado que yo también estaría realizando el control en dichos establecimientos. Un correo recibido el fin de semana me obligaba a confinarme y ver la calle como un objeto del deseo... y yo sin haber llenado la nevera ni comprado papel higiénico.

La consecuencia fue que me empapé de noticias, de webinars y de toda la información que podía sobre la COVID-19.

Las tristes noticias que llegaban de las residencias de personas mayores, el miedo que había calado en la población y la deseada y temida desescalada, me impulsaron a proponer un reto: ayudar al sector de la hostelería en su vuelta a la actividad. Lancé mi semilla en el campo abonado de las CoP (Comunidad de prácticas de la Generalitat) y obtuve respuesta inmediata.

Personas que no nos conocíamos y a cientos de kilómetros de distancia nos pusimos el objetivo de resumir en una infografía la abundante bibliografía, protocolos y normativa que se publicaban en relación con la COVID-19. En menos de una semana tuvimos la infografía, sacando lo mejor de cada persona, y la pusimos a disposición de la Generalitat. Eran finales del mes de abril y fue la Organización Colegial Veterinaria la que le dio difusión y así dimos formación en línea a casi mil veterinarios colegiados.

Acto seguido, hicimos otra para las peluquerías, con la colaboración de representantes de dicho sector.

No daba tiempo a aburrirse, ni a hacer repostería, ni a ver series de televisión. Simultáneamente, nos empapamos de todos los tutoriales de Médicos Sin Fronteras y entramos en las residencias de personas mayores a intentar ayudar, ya que estaban cayendo sin remedio y ningún personal sanitario había

entrado físicamente, sino que mantenían el contacto vía telefónica.

Personalmente, me produjo un gran impacto puesto que era como ir a la primera línea de guerra contra un enemigo invisible y con el único armamento del conocimiento adquirido en pocas semanas. ¿Qué iba a decir un veterinario ante un médico para evitar que se contagiaran personas? Parecía algo absurdo, pero no, resulta que los médicos tenían más miedo a contagiarse que nosotros y que quedaban callados ante nuestras observaciones y propuestas. Rápidamente, fui consciente de que yo llevaba el timón del barco. Así que, ante este nuevo enemigo, mis semanas de estudio del virus, de que se transmitía por vía aérea, de mis habilidades en trazar circuitos en la industria alimentaria y mis conocimientos en sanidad animal sobre la bioseguridad y manejo de poblaciones, superaban al miedo y rigidez protocolaria de la profesión médica.

Aconsejamos y marcamos pautas de higiene y manejo en las residencias para evitar los contagios y desenlaces fatales y para quitar el miedo a los trabajadores sin descuidar su propia protección y la de los residentes. Lamentablemente, unos meses después muchos habían relajado demasiado sus precauciones y volvimos a caer en el mismo error.

Sin tregua ni pausa me integré con los compañeros de Epidemiología para llamar a los positivos de COVID-19, llámese rastreador o como prefieran. Una experiencia personal muy enriquecedora ya que hacía de confesor para los que estaban padeciendo la enfermedad. Eran positivos, aunque la gran mayoría con síntomas leves. A otros, sin embargo, tuve que buscarlos en el cielo. Hubo personas que describieron con tanta intensidad y precisión los síntomas que sufrían que era como sentirlos en carne propia.

Lo fácil y lo difícil que es contagiarse. Lo que es seguro y lo que no lo es. El miedo y la imprudencia. La solidaridad y el egoísmo. El sufrimiento y la arrogancia. Todos estos sentimientos iban aflorando de las bocas de los entrevistados.

Me quedo con dos frases que gratifican el trabajo realizado, “veo que usted sabe mucho” y “necesitaba esta llamada”. Para un veterinario, estas palabras pronunciadas por personas que habían hablado previamente con médicos reconfortan y dan valor a nuestro esfuerzo.

Ahora que casi hemos vuelto a la normalidad laboral veo que no perdí un año, sino que gané muchas experiencias.

Manel Morente López

Subdirecció General d'Organització i Serveis

- Servei de Serveis Generals

Reparacions urgents

La primera idea que em ve al cap és que vaig estar sol, molt sol, però no és veritat, rectifico ràpidament per dir que a l'Ave Maria érem molt poca gent.

Els primers dies no hi havia ni mascaretes per als pocs que hi treballàvem. No teníem de res, ni tan sols aigua. El que més em va sorprendre és que un company em va dir que a l'edifici Olímpia del CatSalut, hi podíem anar a buscar de tot. Des del primer dia els van abastir de guants i equips EPI i, també, d'entreps, menjar calent, cafè i aigua.

Ningú de l'Ave Maria va ser informat, no van dir res. Era quan estava tot tancat i t'ho havies de portar tot de casa.

També recordo que, al principi de tot, cada dia a les 13 hores venien els del càtering per a l'equip de la consellera perquè no sortien per a res, només marxaven al vespre.

Les anècdotes són totes de les rodes de premsa. Van començar a fer-se a la segona planta, i en una de les primeres, una tarda, no teníem cables de TV i vam comprar a correu un rotllo de 30 o 40 metres per poder fer-les al vestíbul de la segona planta. El problema és que va arribar l'estiu i feia molta calor, així que van decidir muntar les rodes de premsa a la sala de les Palmeres. Un cop habilitada, com que la sala dóna als jardinets i molts dies hi ha havia manifestacions, amb el sorolls i els crits que feien els manifestants, van tornar a canviar la ubicació de les rodes de premsa, a la sala d'actes.

Un dia, TV3 va demanar posar un cable a la part de dalt de la sala per poder fer una panoràmica coincidint amb el comiat del secretari de Salut Pública, el senyor Joan Guix, per jubilació. Va ser tot un "espectacle" organitzar aquest tema.

Tots els dies es treballava, fins i tot vam estar amatents els caps de setmana. Va coincidir que es van haver de fer moltes reparacions urgents per talls de llum i fuites d'aigua. Per sort, ara estem tots els companys de manteniment per repartir-nos la feina, sobretot per si hi torna a haver urgències.

Teresa Tost i Vilanova

Subdirecció General de Recursos Econòmics i Contractació

- Servei de Taxes i Patrimoni

Contacte humà

Aquest any de pandèmia s'ha fet llarg. Al principi, fins que no vam tenir l'ordinador per treballar des de casa em sentia malament. Després semblava que m'estava acostumant però la veritat és que m'agrada més anar al meu lloc de feina, i he parlat amb algunes companyes i pensen el mateix.

El contacte amb els companys i companyes crec que és molt important per solucionar algunes coses perquè de vegades ens va millor comentar com fer-les.

Després d'aquest any he pensat que anar a la feina dos o tres cops a la setmana m'aniria bé i tornaria a fer una vida una mica normal. No és que no m'agradi estar treballant a casa, ja que al principi em vaig adaptar, però ara m'agradaria molt tornar-hi.

Moisés Ruiz Domínguez

Subdirecció General de Recursos Humans i Salut Laboral

- Servei de Règim Jurídic del Personal

Els programes

La gestió de la pandèmia per la COVID-19 ha tingut, sens dubte, un fort impacte per al Departament de Salut, també en matèria de personal. Durant els primers mesos de pandèmia, les necessitats d'efectius es van poder gestionar, si bé amb grans esforços, a través de la reorganització interna del personal, en el marc de les mesures organitzatives adoptades amb motiu de la declaració del primer estat d'alarma. Però van ser les circumstàncies posteriors, en ocasió de la finalització d'aquest primer estat d'alarma i l'inici del procés de desescalada i consegüent reactivació econòmica, les que van acabar de determinar la veritable dimensió que assoliria la pandèmia en relació amb aquesta matèria.

En aquell nou context era necessari donar una resposta àgil i efectiva a les necessitats emergents d'efectius de personal, les quals ja no podien ser cobertes a través de mecanismes de reorganització interna, sinó mitjançant personal de nova incorporació, a través dels denominats programes de Salut Pública per fer front a l'emergència sanitària provocada per la COVID-19.

En aquest sentit, la tramitació d'aquests programes requeria l'aprovació dels respectius acords de govern, a proposta del Departament de Salut. A més, en tots els casos, havien de comptar amb l'informe favorable dels departaments competents en matèria de Funció Pública i en matèria d'Economia, amb la consegüent pressió afegida que això suposava per al Departament de Salut, que de cap de les maneres no es podia permetre fracassar en aquesta tramitació. Fos com fos, s'havia d'aconseguir que aquests programes fossin aprovats amb totes les formalitats i amb una celeritat extraordinària, atenent l'escenari d'urgència i a fi d'assegurar-ne la màxima eficàcia i eficiència.

En aquest sentit, s'ha de destacar, en particular, un d'aquests programes. Després de la tramitació dels tres primers, va sorgir la necessitat de tramitar-ne un quart, el que acabaria essent l'Acord GOV/131/2020, de 20 d'octubre, pel qual es crea el Programa de Salut Pública per a la realització de les enquestes de casos i la recollida de contactes amb motiu de l'emergència sanitària

provocada per la COVID-19, coincidint amb la previsió de la segona onada generalitzada de la pandèmia.

A diferència del que havia succeït amb els anteriors programes, aquest quart tenia com a novetat, a causa del molt significatiu volum d'efectius de personal que implicava incorporar, el fet d'haver de constituir, regular i gestionar una borsa de treball per a la selecció del personal que en formaria part, tot això de conformitat amb els principis d'igualtat, mèrit, capacitat i publicitat, i sense perdre de vista l'exigència d'extraordinària celeritat imposada per les circumstàncies.

Així doncs, teníem per davant un encàrrec que suposava un repte de gran magnitud, que requeria el màxim nivell de coordinació entre les subdireccions generals de Recursos Humans i Salut Laboral i d'Organització i Serveis de la Direcció de Serveis del Departament de Salut. També implicava la coordinació dels serveis de la pròpia Subdirecció General de Recursos Humans i Salut, els quals van posar a disposició d'aquest encàrrec, de forma exclusiva, la pràctica totalitat del seu personal.

Van ser setmanes de neguit, de témer que en qualsevol moment l'encàrrec podia fallar, en tant que se sostenia en una gran cadena de funcionament, en què cada gestió depenia de l'anterior i condicionava la següent. Aquests neguits van posar a prova, especialment, la nostra capacitat d'autoexigència i d'implicació com a empleats públics davant d'una emergència sanitària sense precedents.

Però precisament aquesta capacitat va ser la que ens va permetre superar les dificultats i que l'encàrrec sortís endavant. Poder arribar a veure els fruits d'aquest esforç ingent, concretats en la incorporació –en un temps rècord– dels efectius necessaris d'aquest programa per fer front a la segona onada generalitzada de la pandèmia per la COVID-19, ha estat motiu d'orgull i de plena conscienciació de la nostra missió de servir els interessos generals de la ciutadania.

Mario Sánchez Baeza

Empresa externa de seguretat

Por de tocar

Vaig notar molta diferència entre els primers dies i la resta del confinament.

Davant de la desconeixença, anàvem amb guants i amb por de tocar-ho tot. Estàvem sols a Seguretat ja que no hi havia ningú a Recepció.

Ens vam sentir desolats per la falta d'informació i alhora protegits perquè el lloc on treballàvem vam ser sempre els mateixos i no hi havia gaire risc de contagi, no com altres professionals que es dediquen a la seguretat i han de tractar constantment amb diferents persones.

La por la tenia quan tornava a casa, mai quan vaig estar a la feina.

No em va agradar no poder tenir la porta tancada de l'edifici, tot hauria estat més fàcil.

Tot i així, a mesura que van anar passant els dies, tot va canviar.

Recordo una anècdota del primer dia, quan, tornant a casa, em van parar alhora dos cotxes de Mossos d'Esquadra enmig de la ronda. Vaig haver de donar les explicacions pertinents: que era personal essencial al Departament de Salut i que tenia la documentació que ens havien signat, que un cop comprovada, em va permetre continuar sense cap problema.

Amb els companys es va crear una nova amistat perquè estàvem sempre els mateixos i parlàvem posant coses en comú cada dia. També vam estar molt preocupats per la resta de companys perquè no sabíem si molts dels que havien marxat a casa i no tornaven era perquè estaven confinats o bé perquè havien caigut malalts de COVID-19.

Constança Albertí

Subdirecció General d'Avaluacions Mèdiques

- Metgessa avaluadora

Tothom és necessari

Experiència professional: des de l'inici de la pandèmia hem incorporat noves anàlisis epidemiològiques en relació amb les IT per COVID-19, amb una freqüència setmanal, per contribuir a la visió àmplia del que ha suposat per a la població treballadora i per al teixit productiu. Creiem que la IT és un indicador de salut important per a la franja d'edat de 16-64 anys i que estudiar-la ajuda a dimensionar l'evolució de la pandèmia. La IT reflecteix molt bé les onades de la pandèmia. Ho trobo molt interessant.

De manera general, el teletreball és una experiència molt positiva quan es combina amb dies presencials i m'agradaria que continués així per als llocs de treball que ho permeten. Permet disminuir els temps de desplaçaments i conciliar millor la vida familiar i laboral, a més de minimitzar el risc de contagis en disminuir les aglomeracions al transport públic i les trobades i reunions que no cal fer presencialment. Tot i així, no m'agradaria que només teletreballéssim. És important mantenir la vinculació personal i laboral presencial entre dos o tres dies per setmana per aprofundir en temes complexos.

Finalment, m'hauria agradat col·laborar més amb les diverses crides que s'han fet de professionals sanitaris durant la pandèmia. M'hi he apuntat a totes però no m'han cridat. Segurament perquè el meu perfil no és assistencial i potser també per l'edat. M'hauria agradat ajudar amb el tractament de dades i tenir més contacte amb tot el que s'està fent des de Salut Pública, per col·laborar i per aprendre dels meus companys/companyes.

Personalment, el més dur, sens dubte, van ser els quatre mesos que no vaig poder trobar-me amb la meua mare, que està en una residència. Tot i que fèiem trucades i alguna teletrucada, no era suficient. La vaig trobar molt a faltar. Malgrat això, tinc sort perquè segueix bé de salut i ara ja està vacunada i podem sortir amb totes les mesures de prevenció.

El segon moment dur va ser quan un convivent va ser positiu per COVID-19 i va fer l'aïllament a casa tancat a la seva habitació i jo el meu aïllament com

a contacte estret a l'altra punta de la casa. Ens parlavem per whatsapp. En fi, tot són experiències.

Un aspecte positiu de la pandèmia, que també n'ha de tenir, és la gran oferta de formacions virtuals que hi ha hagut, tant a nivell professional com d'oci. Això m'ha ajudat moltíssim a passar el temps, quan les restriccions de trobades han posposat totes les activitats que feia en el meu temps lliure. A part de fer múltiples cursos virtuals i seminaris web sobre COVID-19, que han estat en general interessants, he pogut estudiar altres coses que m'interessen i escoltar conferències, concerts i moltes coses més.

Vull acabar donant les gràcies a tots els professionals del Departament per la feina dura i bona que heu estat fent. Des del primer a l'últim, tothom és necessari, valuós i digne d'estima. Els errors són humans i crec que tothom ho ha fet i ho fa el millor que sap i pot. Us mereixeu tot el respecte del món.

Carles Mundet Sucarrats

Subdirecció Regional a Girona - Servei de Promoció de la Salut

Connexions

Durant la setmana anterior al dissabte 14 març, dia de la declaració de l'estat d'alarma, la cap de Vigilància Epidemiològica de Girona em va demanar si el tècnic del Servei de Promoció de la Salut de Girona –que anteriorment ja havia treballat al seu servei– podia donar-los suport diari, atès que hi mancava personal per fer front a la COVID-19.

Hi vaig accedir sense dubtar. Durant la setmana següent, del dilluns 16 al divendres 20 de març, em vaig quedar a casa treballant, com la resta de companys/es de la Subdirecció Regional a Girona, excepte les de Vigilància Epidemiològica, que van continuar anant a treballar presencialment a la seu de la subdirecció a Girona.

Com a servidor públic, encara que fos el cap d'un altre servei, creia que no podia estar sense oferir ajuda a Vigilància Epidemiològica davant la situació excepcional que estàvem vivint i la probable manca de professionals per afrontar-la, entre d'altres mancances. Durant aquella setmana em vaig oferir diverses vegades, però en assabentar-me pel tècnic de Promoció de la Salut que la meitat de les professionals de Vigilància Epidemiològica anirien a treballar el dissabte 21 de març i la resta l'endemà, vaig decidir unilateralment presentar-me el diumenge a les 8.30 h a la feina i posar-me a disposició de la cap. Ella, en veure'm i sentir el meu oferiment, em va fer confiança i em va demanar de resoldre la convocatòria d'una plaça tècnica del seu servei i organitzar un equip d'enquestadors per donar-los suport per trucar a casos i contactes, ja que totes les professionals del seu equip estaven bolcades en la gestió de la COVID-19 a les residències. Al matí, només em va demanar un equip de dues persones; a la tarda, em va demanar d'augmentar-les. La jornada es va allargar fins a la tarda-vespre. Al migdia ens va arribar el menú per dinar. Es va contractar l'àpat, cosa que ja s'havia fet la resta de dies anteriors.

Per formar l'equip vaig trucar a la resta de caps de servei de la subdirecció regional: total predisposició. A les 16:20 h d'aquell diumenge vaig crear un grup de whatsapp i hi vaig afegir diferents professionals que havien treballat en promoció de la salut. Al final, quan vols formar un equip t'envoltes de pro-

fessionals que coneixes i que saps que et respondran. Vaig obrir el grup amb un “Hola! Des de Vigilància Epidemiològica es necessita suport permanent de teletreball, però abans hi haurà una formació demà a les 10 h presencialment. Hem parlat i hem decidit una persona de Girona Nord i una de Girona Sud. Alguna de vosaltres ho podria/voldria assumir?” i hi vaig afegir: “Estic intentant que es faci per Skype ja que no té sentit fer-ho presencialment”. Era diumenge a la tarda i totes van contestar al llarg de la tarda-vespre amb predisposició total. A les 17:46 h escrivia el següent: “Acaben d’entrar 90 positius i la cap de Vigilància Epidemiològica em diu d’augmentar les persones”.

Gràcies a una companya que ens va dir de l’existència del programa Jitsi, vam poder connectar-nos en línia el dilluns a les 10 h, ja que l’Skype no ens va funcionar. Vam començar a crear equip, explicar el protocol, les tasques a desenvolupar i com funcionaríem. Vaig convidar el cap d’Administració i Suport Territorial pels temes logístics i em vaig envoltar del tècnic de Promoció de la Salut, que ja feia una setmana que estava treballant a Vigilància Epidemiològica, perquè portés la part més tècnica, i de la coordinadora de Promoció de la Salut, com a enquestadora. Jo portava la coordinació però també ajudava a nivell tècnic sobretot a resoldre dubtes. Va ser l’inici d’un primer grup d’enquestadores que va arribar a ser de nou membres. Posteriorment, també en vaig crear un altre amb onze professionals més. Dos grups que van acabar formant un equip de vint, més el tècnic de Promoció de la Salut i jo mateix. Tots els que formaven part del Servei de Promoció de la Salut a Girona ens vam posar a treballar per a Vigilància Epidemiològica, fins i tot l’administratiu que ens donava suport unes hores hi va començar a treballar tota la jornada.

En els dos grups, vam intentar entre totes vetllar per la part emocional de cadascuna, a part, evidentment, de treballar en la part de gestió de la pandèmia. A través del WhatsApp o de videoconferències periòdiques (Jitsi i, posteriorment, Teams) ens animàvem, aconsellàvem, ploràvem, somrèiem, perquè hi havia mals moments però també de bons. Ens vam trobar persones molt maques darrera el telèfon que ens agraïen la feina que fèiem i ens feien saltar les llàgrimes, o vivíem anècdotes divertides. En d’altres, hi veïem sofriment, dol, etc. Tots eren moments per compartir amb la resta ja que ens reforçaven com a equip.

En definitiva, van ser setmanes dures, amb incerteses, emocions, problemes, patiments, dubtes, canvis constants de protocols, d’aplicatius donant errors, etc. A més, teletreballant i intentant conciliar la feina amb la vida familiar. A

tot això, s'hi van sumar morts properes, la de la meva àvia, per exemple, en un geriàtric, per les conseqüències indirectes de la COVID-19. Malgrat tot, cada dia, cadascuna de les enquestadores amb les mateixes ganes i sentit de la responsabilitat, posant les hores que calguessin, caps de setmana inclosos, donant el millor d'elles, mai un no per resposta, ni una mala paraula, tot i que haguessin estat totalment comprensibles davant la situació, tant a nivell personal com professional, que ens sobrepassava. Malgrat la duresa, aquesta situació ens va unir molt i crear un equip humà i tècnic extraordinari.

Vam portar el pes de la gestió de casos i contactes no relacionats amb centres residencials (que portaven les tècniques de Vigilància Epidemiològica). Això va durar fins a mitjan juny, després de la contractació dels gestors de teleassistència i del personal del primer programa COVID-19 a través de l'Acord GOV/78/2020, de 9 de juny. El comiat va ser amb llàgrimes als ulls.

Cal remarcar que podem estar orgullosos de les magnífiques servidores públiques que tenim.

Victòria Salvadó Pascual

Subdirecció Regional al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre

- Servei de Salut Pública a les Terres de l'Ebre

Treure la pols als apunts

La primavera del 2020 va ser la més estranya que hem viscut fins ara. Abans era una època de l'any que dedicava a aplicar els programes de prevenció i control de l'ASPCAT als allotjaments infantils i juvenils. Amb l'equip del Baix Ebre organitzàvem la cobertura del territori durant la temporada d'estiu, mostrejàvem instal·lacions a la recerca de legionel·la spp, etc. Aquestes tasques i moltes altres van quedar en un segon pla aquella primavera. Un cop superat el desconcert inicial del confinament domiciliari i la readaptació de les tasques, va entrar en escena el suport a les residències d'ancians.

De cop i volta vam haver de treure pols als apunts de cinquè de Farmàcia i consultar el mític llibre de Piedrola Gil, *Medicina Preventiva i Salut Pública*. Ens demanaven ajuda per establir circuits nets i bruts, aconsellar sobre la sectorització, la ventilació, la neteja i desinfecció, i explicar les mesures higièniques per fer front a la COVID-19. Tot això, emmarcat en un context d'escassetat d'equips de protecció i de desconeixement sobre les vies de transmissió. No oblidem que el virus era i és un estrany per a nosaltres perquè fins a la tardor del 2020 no es va establir la transmissió per aerosols.

Al principi, no acabava d'entendre que s'esperava del nostre "suport" a les residències d'ancians. Tants anys fent una tasca de prevenció centrada en aspectes ambientals i alimentaris m'havien fet perdre la perspectiva de la contenció inicial de les malalties infeccioses. Des que vaig començar a fer trucades diàries a residències d'ancians no vaig parar de buscar informació, estudiar i embeure'm de les evidències que s'anaven publicant relacionades amb la contenció de la pandèmia, i encara ho faig.

Estic molt agraïda a la xarxa de companys de tot Catalunya amb qui comparteixo inquietuds, malestar i bones notícies. És a ells a qui vaig recórrer en primer instància, buscant informació i comprensió. Des de l'Anoia em van parlar de les formacions que feia l'organització Metges Sense Fronteres. A Igualada havien patit la primera embranzida del virus a Catalunya i van saber trobar recursos d'una manera eficaç.

No va ser fins després de visitar el primer centre residencial que vaig entendre la tasca encarregada. El 29 d'abril del 2020, de la mà de dos membres de Metges Sense Fronteres, vaig posar en pràctica allò que havíem après a les formacions. Poder comptar amb el seu punt de vista per a mi va ser revelador. Era evident que les direccions dels centres necessitaven informació clara, concreta i pràctica adaptada a les seves instal·lacions, i saber si les tècniques i els productes que utilitzaven per netejar i desinfectar eren correctes.

I sí, vaig patir por. Em preocupava que la meua feina pogués acabar sent l'origen d'un contagi dins la meua família. Però també vaig confiar en els meus coneixements i vaig extremer les precaucions durant les visites i en tornar a casa.

A les visites als centres hi solia anar acompanyada, ja fos pel cap de servei o per altres companys i/o companyes. Amb alguns d'ells hi estava acostumada a treballar, però amb els altres era el primer cop que ho feia. Amb tots es va establir una complicitat i una companyonia excepcional. Per a mi i la resta de l'equip dedicat a donar suport a residències va ser encoratjador veure que el nostre cap participava en les visites.

Paral·lelament, em vaig iniciar en un altre món desconegut per a mi i que ara m'apassiona, el de participar en formacions. Les primeres, en format virtual, van ser dirigides al món local amb l'objectiu de tallar cadenes de transmissió. La idea va ser d'un company veterinari que em va convidar a les seues xerrades. Aquesta faceta educadora va continuar amb el rol de formadora i vaig participar en les xerrades virtuals dirigides a monitors de les activitats de lleure per a infants i joves, als treballadors de les empreses de cítrics, etc.

Però Salut Pública, sovint una gran desconeguda pel públic en general, va arribar un punt que va reprendre gairebé plenament les seves tasques habituals i, a més, mai va deixar de donar resposta a alertes alimentàries, autoritzacions d'inscripció d'empreses al registre sanitari, toxiinfeccions alimentàries... Aquesta coexistència de fronts oberts va ser dura i em va afectar.

De tota manera, de la meua experiència laboral en aquesta pandèmia em vull quedar amb el vincle de companyonia creat amb la resta de tècnics i tècniques durant les nombroses visites i les llargues hores redactant informes; però, sobretot, amb la trucada de la directora d'una residència dient-me: "Victòria, gràcies per tot".

Victòria Rios Enrich

Gestió d'Expedients Sancionadors COVID-19

Un gran orgull

Vaig començar el 2021 a l'atur tot i que animada perquè estava inscrita a diverses borses de treball, així que quan al mes de març em van trucar del Departament de Salut em vaig posar molt contenta, m'incorporava a la Unitat de Gestió d'Expedients Sancionadors COVID-19.

Haviem passat una pandèmia, hi havia hagut unes restriccions, persones que se les havien saltat, que no havien actuat com es demanava, que se les havia sancionat i ara tocava tramitar aquests expedients. Una feina que algú havia de fer. Per a mi era un gran orgull i més, en aquells moments, poder treballar al Departament de Salut.

D'una banda, l'experiència de teletreballar ha estat molt positiva sobretot pel tipus de feina que permetia que, mentre tingués connexió a internet, podia fer-la des de qualsevol lloc i no era necessari haver d'anar a l'oficina. De tota manera, tot i que el teletreball és molt còmode, penso que, en realitat, no és el treball ideal per a ningú, ja que el fet d'haver d'anar al despatx suposa un "ritual" com arreglar-se, sortir de casa, agafar un transport públic, fer un cafè, veure gent, aprendre d'altres companys, coses imprescindibles per a les persones com a éssers socials que som.

D'altra banda, si he de buscar algun punt feble, potser assenyalaria la formació, ja que no m'ha convencut gaire haver d'aprendre el què havia de fer a través d'una guia, però ens n'hem sortit prou bé amb l'ajuda dels companys; el que no sabia un, ho sabia l'altre i, si no, la nostra cap, la Sílvia, que ha estat sempre pendent per donar-nos resposta a qualsevol hora. En resum, tot un orgull treballar al Departament de Salut en plena pandèmia. Pel que fa al teletreball, repetiria perquè té moltes coses bones i ara em costa sortir de casa, però per contra som persones que vivim en societat i que necessitem socialitzar-nos i complir cada dia el "ritual" d'anar a treballar.

Mónica Serrano Roman

*Subdirecció Regional al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre
- Servei de Salut Pública al Camp de Tarragona*

Totes som salut pública

La setmana del 9 de març del 2020 va ser ben estranya, ja que vèiem com cursos, jornades o reunions s'anaven anul·lant progressivament. El 12 de març vaig fer l'última inspecció a una empresa química important. Quan vaig arribar, em van confessar que havien anul·lat totes les visites externes, reunions i auditories, i que a nosaltres no s'havien atrevit a dir-nos res perquè consideraven que no podien anul·lar una inspecció de l'autoritat sanitària.

Estaven estranyats que hi anéssim però també expectants per si podíem alleugerir les incerteses que ja s'anaven intuïnt.

Quan vaig marxar, els mitjans de comunicació informaven que l'endemà, els centres educatius tancaven. Nosaltres també vam deixar les visites presencials i ja no vam tornar a l'oficina després que dissabte es decretés l'estat d'alarma.

Tot va anar ràpid i mentre ens quedàvem confinats a casa i no podíem dur a terme les nostres tasques habituals de salut pública, al passadís del costat, les coses eren ben diferents... Les companyes d'Epidemiologia anaven desbordades per l'augment exponencial de casos.

En aquesta situació de caos i incertesa, el meu cervell no parava de donar voltes i m'apareixien pensaments recurrents: totes som salut pública, no les podem deixar soles, necessiten la nostra ajuda i el nostre suport.... Calia fer front a aquesta pandèmia tots plegats, com un gran equip, com un equip de salut pública en majúscules. Per a mi, aquest era el repte!

Així que moltes companyes vam insistir i finalment ens vam incorporar per donar suport al Servei d'Epidemiologia. Concretament, m'hi vaig incorporar el 16 de març. Algunes van començar abans i altres, després. A mesura que s'anava organitzant el nou escenari s'incorporaven més companys i companyes de forma gradual.

Ens vam capbussar en la lectura del Procediment d'actuació enfront de casos d'infecció pel nou coronavirus SARS-COV2 que s'anava actualitzant a mesura que se sabien més coses sobre aquest virus. Vam desempolsar conceptes que teníem una mica en desús: cas sospitos i confirmat, font d'infecció, contactes estrets, quarantena, PCR, IgM i IgG, etc.

Vam començar a fer trucades per fer seguiment de casos i contactes, després només trucàvem als casos i així ens adaptàvem a les directrius que anaven canviant en una situació força convulsa des del punt de vista de la salut pública.

El treball era presencial i a l'oficina hi anàvem incorporant mesures de protecció: higiene de mans freqüents, punts amb gels hidroalcohòlics, distància, mascaretes i altres.

En un context en què la majoria de la població estava confinada, sortir a treballar causava una sensació estranya d'estar exposats, suposo que res comparable amb la sensació que devia tenir el personal sanitari que estava a primera línia, per descomptat.

Ens vam trobar amb situacions molt dures i difícils: persones greus a l'UCI, familiars preocupats a l'espera de notícies telefòniques, membres d'una mateixa família ingressats a diferents hospitals, brots en residències, èxits, etc. De tant en tant, algun cas molt greu en persones joves, sense factors de risc, que trencava tots els esquemes.

Després de l'estiu, amb la realització de PCR de forma més massiva a tots els contactes, ens trobàvem també casos molt lleus i asimptomàtics. Famílies senceres positives i en d'altres només una persona afectada. Era difícil establir un patró de comportament del virus.

Intentàvem fer l'enquesta epidemiològica, donar les instruccions, els consells, escoltar, acompanyar i donar suport sense una implicació emocional, però de vegades era impossible, i alguns casos ens colpien sense poder evitar-ho.

Comentàvem entre nosaltres que hi havia dies que acabàvem sentint tots els símptomes que ens descrivien. Però després de descansar, recuperàvem forces i l'endemà hi tornàvem amb energia renovada.

En general, la resposta de la gent era molt bona. Es trobava confinada, aï-

llada, desconcertada i agraïa la trucada en la majoria dels casos. Recordo la resposta de la mare d'un noi jove que estava molt greu: “Vostè ha sigut molt amable i m’ha aclarit moltes coses, la meva situació continua essent difícil però ara estic més tranquil·la”.

A banda de la informació sanitària, també ens va tocar donar suport emocional sense tenir una preparació o formació específica. Anàvem aprenent sobre la marxa.

Vam intentar treballar amb rigor i professionalitat però també vam tenir empatia i sentit comú, cadascuna amb una personalitat i estil propis.

Les companyes d’epidemiologia, sotmeses a molta pressió i amb moltes hores de dedicació, sempre es van mostrar pacients amb les nostres preguntes i dubtes, i alhora receptives a les nostres aportacions.

Durant aquests mesos que va durar la meva col·laboració, vaig sentir que formava part d’un gran equip. Ara reflexiono i estic agraïda. En resum, m’emporto nous coneixements i una experiència gratificant malgrat la situació viscuda.

Ramona Garcia-Macià

Subdirecció General de Recursos Humans i Salut Laboral

- Prevenció de Riscos Laborals

Mirant els ulls

Amb la distància serena, després de més d'un any d'una experiència inenarrable, posaré en valor el que ha estat útil per a mi com a professional mèdic i entenc que també ho serà per a les persones que treballen al Departament de Salut.

Primera impressió: estat de xoc. Només tenia a la memòria lleus referències d'haver participat en el comitè de la pandèmia de la grip aviar, de la crisi de les vaques boges, dels atacs per l'espòria botulínica... El que més em va ajudar per donar respostes a moltes preguntes ambigües o complexes va ser l'experiència extreta dels simulacres d'emergència. De tot això, vaig aprendre que el més important és cohesionar-se i compartir la situació de crisi i que, després d'una profunda exposició i de reflexions compartides, calia respondre ràpid, amb atenció latent a cada informació que s'anava modificant diàriament en relació amb la del dia anterior.

Afrontar les contradiccions exigia que les decisions adoptades tinguessin una caducitat concreta i, per tant, una validesa fins aquell moment. Les decisions es prenen a partir de l'experiència que hi havia disponible sobre tot el que s'havia escrit a Catalunya i tenien en compte totes les referències de validesa científica. Sovint, era necessari pensar fora de la caixa, perquè no hi havia certes, sinó experiències i vivències i, en aquest escenari, resultava del tot necessari aprendre a caminar en la foscor i, per poder fer-ho, calia establir forts vincles de col·laboració.

Bon exemple d'això va ser la necessitat d'abastir de material quan la Xina estava en plena pandèmia i no es disposava de material de protecció individual per al personal sanitari. Aquí, la població romania als seus domicilis confinada. Llavors, fas una cerca i descobreixes que a la UPC hi ha una professional especialitzat en teixits hidròfugs i que podem dissenyar i manufacturar bates de quiròfan amb protecció biològica, a Catalunya. I calia fer-ho molt ràpid.

Quan el 7 d'abril del 2020 traspassen a Salut les més de 1.000 residències,

calia identificar quin material necessitaven i qui feia què entre els equips participants: bombers, metges, infermers i inspectors. Era molt necessari facilitar aquesta col·laboració i contribuir a minimitzar la por perquè la incertesa i la por només generen paràlisi.

I, evidentment, hi havia el tema dels tests diagnòstics, les proves PCR, les serologies, els tests ràpids, les vacunes COVID-19, les presses per ser el primer... Potser sempre valorem massa el que no tenim? També aprendre a fer reunions i visites mèdiques per videoconferència i constatar que l'e-Salut és una realitat útil.

Igualment, vam constatar que era imprescindible poder diagnosticar la COVID-19 de forma molt precoç i adequar les condicions de treball dels centres perquè tothom hi treballés segur.

Com donar seguretat quan tu no la tens? Doncs, només estudiant dia i nit. Observant, analitzant, reflexionant, compartint i modificant, si calia, tres cops a la setmana el criteri dels dies anteriors. Donar la cara mirant els ulls i romandre al costat de les persones, acompanyar i descobrir que no estàs sola, que tens moltes persones al voltant que han fet un creixement accelerat, que han superat la fatiga intensa del dia anterior per tornar a començar, això és el que et manté i t'estimula.

Aquesta experiència és la que et donen l'oxitocina i l'adrenalina per poder seguir. I també estar al costat dels professionals que un dia qualsevol, per fatiga o per manca de respostes, s'han deixat portar pel desànim i volen abandonar. En aquell moment, una escolta activa, un somriure amb els ulls perquè la boca està amagada per la mascareta, una picada d'ull, perquè encara no ens podem tocar, triar una foto d'una persona estimada, un dibuix compartit, immortalitzar el moment amb una selfie a la nit amb les persones que havíem patit... Tot plegat, ajuda molt a seguir endavant. Tot i que l'endemà, saps que caldrà tornar a reinventar alguna cosa nova perquè les estratègies s'han desgastat.

També és important saber que no busques cap compensació afegida perquè els premis, eren i són aquesta gran oportunitat de ser-hi, d'ajudar, d'aportar, de creure que era possible, que era imprescindible apel·lar conjuntament a la intel·ligència col·lectiva, que les queixes i les insatisfaccions que escoltaves només eren producte de la por i no de les males vibracions. He conegut tantes persones interessants! Gràcies!

Com a aprenentatge potser diria que no es tracta de voler resoldre-ho tot tu sol. Pots aportar la teva visió i potser tenir pensament crític, però cal seguir les decisions col·lectives encara que no les comparteixis. També, que pots centrar-te a recuperar les energies físiques i mentals quan tot es posa difícil i que l'objectiu és tallar la transmissió i això vol dir que cal aïllar-se. Que et pots aïllar físicament i intensificar les emocions. Que el que has après serveix per sempre i que ho adaptes a la nova contingència i no repeteixes el que sempre havies fet. Que cal sortir de forma extrema de l'espai de confort, que cal aguantar molt de temps, que no n'hi ha prou amb uns dies.

Cal confiar que, només així, avançaràs cap a l'èxit.

M. Antonia Brualla Gimenez

Subdirecció Regional a Lleida, Alt Pirineu i Aran

- Servei d'Administració i Suport Territorial a Lleida, Alt Pirineu i Aran

Memòria d'un somni

No voldria recordar l'experiència viscuda, voldria dir que tot plegat forma part d'un somni, però no, aquesta experiència, intensa, inimaginable, desconcertant, és evident que ha estat real i ja forma part de la nostra memòria personal, de la nostra memòria com a éssers humans.

El primer que recordo és, al matí, sortir al carrer i no veure ningú. El meu trajecte de casa a la feina, sempre tan inconscient, ja que no dura més de cinc minuts, el vaig sentir molt intensament per dues raons: la primera, pel silenci i la buidor dels carrers i, la segona, pel gaudi de sortir al carrer. Aquell trajecte tan curtet mai l'havia assaborit tant, tenia gust a glòria, ja que amb l'excusa d'anar a treballar, teníem permís, i podia sortir de casa, sortir de l'aïllament. Aquell trajecte, amb el pas dels dies, va ser testimoni directe de la força de la natura, que guanyava terreny i espai, i prenia possessió sense vergonya de la ciutat i l'asfalt. També va ser testimoni, de forma sorprenent, de com, en comptes del soroll dels cotxes, podíem sentir el cant dels ocells.

Pel que fa a la feina, tal com recordo aquells dies del confinament, malgrat la situació, van ser molt gratificants, ens sentíem cridats a col·laborar, mai ens havíem sentit tant útils. Aquest desig tant humà de contribuir, de fer el que calgui, d'estar al peu del canó, d'ajudar, guanyava protagonisme. Érem pocs i les relacions entre nosaltres es van intensificar, sentíem que podíem cuidar dels companys que no hi eren: "si us plau, no cal que vingueu, no us exposeu, cuideu-vos de la vostra gent". Animàvem els que es quedaven a casa, explicant-los que estaven fent allò que calia fer pel be comú. I llavors, els que hi érem, ho vam començar a moure tot, improvisant, sense miraments. En vam fer, dels despatxos, magatzems, i dels magatzems, en vam fer despatxos, i dels esmorzars a la feina moments per compartir, per sentir-nos els uns al costat dels altres, conscients que estàvem participant en un moment únic. Ateníem, tan bé com podíem, trucades de gent que volia col·laborar, de gent desorientada que es presentava personalment, de gent que s'havia quedat confinada a la ciutat, gent que eren a altres llocs i que el confinament els havia agafat per sorpresa.

Després va venir el prendre consciència que tots no som iguals i vam veure les reaccions de por d'uns, el mirar cap a un altre costat d'altres, vam veure les ganes de contribuir i participar d'alguns, i els “escaquejos” d'altres, i dels que en volen treure profit, perquè encara es vigent allò de “a río revuelto, ganancia de pescadores”. Hi va haver un moment de profunda tristesa, per a mi, quan algunes persones es van negar a col·laborar, amb mil i una excuses. No m'ho podia creure, però també em va reconfortar comprovar l'actitud dels que no van fallar mai.

Després van venir alguns moments dolorosos, quan algun dels companys va perdre algun familiar.

Moments caòtics que vam començar a canviar les formes de treballar, el teletreball, el Teams, els correus electrònics, els permisos per tenir cura dels fills que han de fer aïllament, els programes i els diferents tipus d'horari, tot en moviment, tot canviant d'un moment a l'altre, que no sé ben bé com definir, no sé si com un ordre caòtic o un caòtic ordre.

També teníem moments còmics que, en un altre moment, amb un cafè, us explicaré.

Tot plegat una experiència que encara no s'ha acabat.

Francesc Xavier Vilosa I Sanchez

Gestió d'Expedients Sancionadors COVID-19

Buscar l'equilibri

Tenint en compte el període de confinament i també les restriccions temporals de mobilitat, horàries i d'altre tipus, durant els primers mesos de pandèmia, he hagut d'adaptar-me a molts nivells.

Pel que fa a l'entorn professional, he passat a treballar des de casa, fet que impossibilita tenir els companys i les companyes a prop. Sigui com sigui, l'experiència professional del teletreball és positiva ja que he trobat molta col·laboració entre els companys.

Pel que fa a la família, les trobades han disminuït considerablement i han estat únicament telemàtiques durant un període. Una cosa semblant es podria dir de les reunions amb les amistats, que en aquest període han estat molt limitades i bàsicament telemàtiques.

També les classes d'idiomes que feia eren exclusivament virtuals, la qual cosa afegia una dificultat extra d'aprenentatge. Malgrat tot plegat, puc dir que l'experiència fou molt positiva, perquè hi ha gent que s'adapta molt bé a aquesta manera de fer.

A nivell general, penso que és important buscar un equilibri –quan les circumstàncies de la pandèmia ho permeten– entre trobades físiques i realitat virtual.

Anna Esteve

Subdirecció Regional a Lleida, Alt Pirineu i Aran - Servei de Vigilància Epidemiològica i Resposta a Emergències de Salut Pública

Salut hi haigues!

Quan em van demanar plasmar la meva vivència de més d'un any de pandèmia de la COVID-19, vaig pensar que no seria capaç de reflectir en un paper totes les situacions i emocions viscudes, tant a nivell professional com personal.

Personalment, vaig tenir una experiència prèvia a la viscuda per la majoria dels meus coneguts. A finals de febrer, juntament amb la meva família, vaig anar a fer un creuer pel Carib i vam estar tot el viatge confinats al vaixell sense poder baixar a terra durant cinc dies. Després de tenir tothom pendent i de sortir a les notícies de tot arreu, la història va acabar bé i el 3 de març ja tornava a ser a casa, a Lleida.

Una setmana més tard, quan la situació a Itàlia ja era força complicada, divendres 13 de març, ens van dir que ens enduguéssim l'ordinador cap a casa, no sabíem si el dilluns podríem anar a l'oficina o si teletreballaríem. El que jo sentia en aquell moment era incertesa, incredulitat i que, el que tothom pensava que era un virus similar a una grip, prenia una altre caire i començava a preocupar.

Tots els mitjans audiovisuals no parlaven de res més, el desconcert regnava, els missatges del tipus "Queda't a casa" no paraven d'aparèixer per tot arreu, la gent no feia res més que comprar farina i paper higiènic (vist ara, que bàsics som els humans).

Recordo rebre un correu electrònic demanant si faríem tasques voluntàries, i jo i molts dels meus companys ens hi vam oferir.

Llavors, rebo la trucada de la meva cap de servei, citant-me a una reunió a l'edifici del Departament de Salut a Lleida dient que ja m'explicaria. Tot just portàvem una setmana a casa i en aquell moment ja em semblava tota una vida... que poc sabíem el que ens esperava.

La reunió va ser breu i ens van dir, a mi i a la Carlota –que seria a partir de llavors i crec que per sempre més, la meva incombustible companya de fatigues–, que féssim visites a residències per donar suport al Servei de Vigilància Epidemiològica. Recordo que pel meu cap, en aquell moment, em bombardejaven mil preguntes: “Què farem? Què direm? Què ens trobarem a les residències?” Era una barreja de ganes d’ajudar com fos, però amb moltíssim respecte i por per la situació desbordada que es vivia.

Recordaré tota la vida les primeres visites que vàrem fer. Una nit vaig portar a una residència una caixa amb 50 mascaretes, 10 bates i algun Epi més... tot un luxe en aquell moment, cal recordar que no hi havia manera de trobar EPI. Al dia següent, havia quedat a la mateixa residència amb la metgessa del CAP i, quan ja era al cotxe, em truca i em diu que no hi podia anar perquè havia començat a tenir febre i era a casa pendent que li fessin una PCR.

En totes aquestes visites hi havia situacions i frases que es repetien: “Tenim molts treballadors de baixa”, “Ens falta personal”, “Estem pendents que vinguin voluntaris”; tothom feia mans i mànigues amb el que tenia.

En una visita amb la direcció vam reunir a les cinc o sis treballadores que hi havia i recordo que vaig fer més tasca de psicòloga que de tècnica. Se les veia esgotades i amb por a la mirada.

Recordo una anècdota que va passar després de fer una visita a una residència i retirar-me l’EPI d’acord amb l’ordre marcat: primer gel hidroalcohòlic, després em trec els peücs, torno a netejar-me les mans amb gel hidroalcohòlic, em retiro la gorra, la bata... i quan ja ho tenia tot dins la doble bossa i anava a marxar, començo a buscar les claus del cotxe i em ve com un flaix que les tenia a la butxaca de la bata. Ai, Senyor! Doncs ja em veus a mi penjada del contenidor de la brossa, rescatant la bossa i recuperant les claus. Quin estrès!

Vull remarcar que, realment molts dies, vaig sentir impotència, però també és veritat que amb les indicacions que donàvem a les visites, vam poder prevenir alguna situació, i aquest era l’objectiu.

Poc després, tot va començar a rutllar millor, es van incorporar més tècnics, més EPI, més recursos, més proves i es tenia més coneixement sobre la COVID-19.

Ara ja ha passat més d'un any. Un any en què, laboralment, he viscut moltes coses. D'una feina ordenada vaig passar a fer visites aquí i allà: avui residències, demà albergs de temporers, centrals hortofrutícoles, escorxadors, espais d'aïllament... però el més important per a mi ha estat aprendre i adonar-me que tot es efímer i com deia el meu avi: "Salut hi haigüe".

Myriam Quiñoá Salanova

*Subdirecció Regional a la Catalunya Central - Servei de Salut Pública
al Solsonès, Bages, Berguedà i l'Anoia*

Recosir l'equip

La declaració de l'estat d'alarma el 14 de març del 2020 va suposar un terrabastall i la presa de consciència que érem enmig d'una pandèmia. De cop i volta, una part del meu equip quedava confinat casa i, l'altre, que era considerat servei essencial, havia d'anar cap a l'escorxador a fer tasques de protecció de salut pública per vetllar per la seguretat alimentària.

Un mateix equip però diferents vivències. Els uns amb la por d'anar a treballar, els altres amb els sentiments contraposats de veure's tancats a casa i voler ajudar, que som servei de salut pública!

Els primers dies varen ser estranys i plens d'incertesa. Encara que estabornits, tothom es va oferir a ajudar i quan va arribar la demanda per part del Servei de Vigilància perquè els donéssim un cop de mà, l'equip s'hi va bolcar.

Van ser els moments de la primera onada, del drama de les residències i del suport telefònic per a l'estudi de casos positius. No sabíem el que sabem ara i l'organització no s'havia reestructurat i organitzat per fer front a la situació amb els recursos que ara tenim. Vàrem respondre amb el que teníem i vàrem parar el primer cop amb tota la nostre voluntat.

Veterinaris i tècnics de salut pública van anar a les residències a explicar mesures preventives, a donar suport i assessorament a les direccions d'aquests centres. Hi van anar venent les pròpies pors i inseguretats, traslladant tot el coneixement previ que tenien al nou entorn. D'aquesta manera varen explicar com es posaven els EPI, quins eren els circuits adients, com s'evitaven contaminacions creuades, com s'havia de fer la neteja i desinfecció, controlar les entrades i sortides, etc.

Veterinaris i tècnics de salut pública van trucar als positius i als seus contactes per fer les enquestes epidemiològiques i donar les directrius bàsiques, tot ajudant el Servei de Vigilància Epidemiològica, en aquells moments totalment desbordat. Varen fer una tasca per a la qual no estaven preparats psicològica-

ment i que va ser molt dura, van plorar després de moltes trucades però, tot i així, van continuant trucant.

Veterinaris i tècnics de salut pública van continuar part de les tasques pròpies per garantir la seguretat alimentària atès que és un servei essencial, principalment, la majoria dels veterinaris oficials d'escorxadors.

Tot aquell esforç ens ha passat factura, ens va esgotar psicològicament. L'equip s'està guarint, ha tornat a la feina habitual amb l'alegria de tornar a casa, la satisfacció de saber que hi van ser quan la societat els va necessitar i la tranquil·litat que la incorporació dels nous efectius per fer la tasca COVID-19 ens permet donar una resposta més organitzada.

La nostra tasca s'ha transformat. Ens haurem d'adaptar als nous temps. El teletreball ens connecta i ens desconecta. Les reunions virtuals ens faciliten la comunicació però també maten l'espontaneïtat. Haurem de recosir l'equip per tornar a apropar-nos. La pandèmia i la distància social ens han allunyat, i, tot i que sabem que som equip, ens mirem desdibuixats com si fossim dins d'una boira.

Tenim molta feina per endavant, però també molt d'orgull pel que hem fet!

Mª Carme Colldeforns Oller

Subdirecció Regional a la Catalunya Central

- Coordinadora de Promoció i de Salut Comunitària a la Catalunya Central

Teixir una xarxa

Era dimecres, 11 de març del 2020. El degoteig incipient de casos de COVID-19 anava augmentant. Una professional del Servei de Promoció de la Salut de la Catalunya Central feia dos dies que tenia dedicació exclusiva a Vigilància Epidemiològica de la Catalunya Central (UVERCC).

Abans de seguir, permeteu-me fer un incís molt aclaridor i que serveix per contextualitzar. La UVERCC disposava, aleshores, d'una cap de servei, dos diplomats en infermeria i un metge. Actualment, no puc dir el nombre de professionals d'aquest servei però pot ser que siguin al voltant d'uns 100. Això ja és un fet significatiu del gran repte que ha suposat la gestió de la pandèmia COVID-19 a la Catalunya Central.

Continuant el meu relat, dimecres 11 vaig passar a donar suport a la UVERCC. Recordo aquells tres primers dies com si fossin avui, ja que es van succeir diversos fets que van posar al límit la capacitat de treball dels professionals de la salut pública, entre ells la de la cap del servei de la UVERCC, que ha donat i dona, sense descans, exemple d'una vocació de servei espectacular, treballant els set dies de la setmana i totes les hores que facin falta.

Els tres primers dies van ser més que intensos, no sabia trobar l'adjectiu que em permetés definir-los amb el detall que es mereixen. El protocol de gestió de la COVID-19 canviava gairebé a diari i això feia canviar els criteris, per exemple, alhora de demanar una prova PCR.

El divendres 13 es va dictar el confinament de la Conca d'Òdena. Recordo les imatges de la consellera en roda de premsa, caient-li les llàgrimes i trencant-se-li la veu mentre pronunciava les frases dures que exigia la situació, ja que confinava la seva pròpia ciutat. Aquell divendres els telèfons no paraven i les trucades s'enllaçaven una darrera l'altra. Eren professionals sanitaris de diversos àmbits (ABS, hospitals, residències, etc.) a qui el desconeixement del que ens estava passant, més el poc temps de què es disposava i el gran nombre de casos en augment exponencial feien difícil assolir aquest preuat equilibri

que cal entre la necessitat de donar resposta i servei, i la capacitat real de poder fer-ho amb els recursos i coneixements de què es disposa en el moment.

Aquell divendres, les tres persones del Servei de Promoció estàvem donant suport a Epidemiologia i així va ser durant uns mesos. Ha estat una experiència que m'ha permès créixer com a professional i com a persona davant de situacions inèdites, intenses i inoblidables.

La nostra cap de servei col·labora encara actualment en alguns temes de la gestió de la pandèmia i ha estat una peça clau en temes com la planificació i l'organització de temes COVID-19 als centres educatius a l'inici del curs, la coordinació per la planificació de la vacunació al territori entre els diferents agents implicats, etc.

He de dir que, els primers mesos, vam comptar amb el suport de professionals de l'ICS (administratius, infermers i metges) que es van incorporar també a la UVERCC, i amb qui es va treballar colze a colze. Es va començar a teixir una xarxa en què cadascú aportava el que podia, per la seva formació, capacitat i experiència. Els administratius s'ocupaven de la gestió de les dades, la recerca de registres i informació que era clau per avançar. Els infermers, feien la gestió dels casos i dictaven mesures d'aïllament quan calia. Els metges gestionaven més de prop criteris per fer les PCR i gestionaven brots (esclataven l'un darrera l'altre), entre moltes altres tasques no pas menys importants.

Un altre fet que em va colpir molt va ser l'inici dels brots a les residències de gent gran. No tinc paraules, ni que les vulgui buscar, per definir la impotència en què ens trobàvem a l'inici. Ho recordaré sempre.

A aquests fets s'hi va anar afegint el coneixement cada cop més exhaustiu de la situació, de com gestionar-la i el reforç amb recursos humans i materials. S'ha consolidat una gran xarxa humana de professionals que treballen cada dia en la gestió de casos de COVID-19 per tal de contenir la pandèmia, posar mesures de salut pública i, per tant, protegir la població.

La salut pública catalana s'ha vist sacsejada en aquesta pandèmia. Les persones amb responsabilitat per fer-ho han augmentat els recursos però en calen molts més per poder consolidar-la en àmbits de salut emergents com la gestió de pandèmies com la que estem vivint, la salut comunitària, l'envelliment de la població, etc.

